

MEMORANDUM

26 MEI 2019

1. Het sociaal statuut zelfstandigen moet verder verbeteren

1.1 Inleiding

Sociaal statuut van de zelfstandigen is er de laatste jaren al op vooruit gegaan.

Doch zijn er enkele kanttekeningen te maken.

- Het statuut voor de zelfstandigen is verbeterd, maar het statuut van de werknemers is anderzijds op verschillende vlakken, vooral in de combinatie arbeid en gezin, nog meer verbeterd. Vooral de uitbreiding van allerhande verloven voor werknemers zorgt ervoor dat het sociaal statuut van de zelfstandigen finaal een rem is voor het ondernemerschap. Immers, als een starter de sociale statuten naast elkaar legt dan ziet hij helaas dat het verschil op verschillende vlakken nog steeds groot is en denkt hij tweemaal na vooraleer de sprong te wagen. Dat is jammer, daarom pleiten we voor een analoog statuut tussen de verschillende bevolkingsgroepen.

Maatregel	Werknemer		Zelfstandige	
Betaald verlof	minstens 20 dagen per jaar		0 dagen	
Zwangerschapsverlof	15 weken	< 30 dagen: 82% van werkelijke loon	12 weken	484,90 euro/week
		<i>gemiddeld 2870 euro/maand</i>		<i>1939,6 euro/maand</i>
		> 30 dagen: 75% van begrensde loon		
		<i>max 2565,5 euro/maand</i>		
Bijstand	Tegemoetkoming kraamhulp via mutualiteit		Tegemoetkoming kraamhulp via mutualiteit + 105 dienstencheques	
Moederschapsbescherming (ontslag, verbod overwerk en nachtarbeid, enz)	Ja		Nee	
vaderschapsverlof	10 dagen	3 dagen betaald door werkgever	Nee	
		7 dagen betaald door mutualiteit	Nee	
Ouderschapsverlof	Ja		Nee	
	4 maanden voltijds	834,90 euro		
	8 maanden halftijds	417,44 euro		
	20 maanden 4/5	141,62 euro		
	Vlaanderen: aanmoedigingspremie			
Pleegouder/adoptieverlof	6 weken	82 % begrensde loon	6 weken	484,92 euro/week
		<i>gemiddeld 2805 euro/maand</i>		<i>1939,7 euro/maand</i>
Klein verlet (communie-/lentefeesten)	Ja		Nee	
Tijdskrediet met motief	51 maanden	voltijds: minimum 510,44 euro/maand	Nee	
Zorg voor kind jonger dan 8 jaar				
Palliatieve zorgen verlenen				
Zorgen voor een zwaar ziek gezins- of familielid				
Zorgen voor uw gehandicapte kind dat jonger is dan 21 jaar				
Bijstand of zorg verlenen aan uw zwaar ziek minderjarig kind				
Een erkende opleiding volgen				
Aantal maanden thuisblijven moeder met 1 biologisch kind zonder handicap	58,5 maanden* = 4 jaar 10 maanden en 2 weken			
	* zwangerschapsverlof, voltijds ouderschapsverlof en tijdskrediet met motief			
	en gewoon verlof en vaderschapsverlof			
	Totaal 5 jaar			

- Zelfstandigen betalen heel veel sociale bijdragen, niet alleen voor zichzelf maar ook voor zijn personeelsleden. De zelfstandigen betalen dus tweemaal. Het is dan ook niet meer dan normaal dat zij rechten putten die de vergelijking met de andere bevolkingsgroepen kunnen doorstaan.
- Het sociaal statuut heeft een bonus van 320 miljoen euro in 2017 of een gecumuleerde bonus van 2,9 miljard euro.

1.2 Sociale bijdragen

De sociale bijdragen zijn gedurende de laatste jaren gedaald. Dit gebeurde in drie stappen: vermindering naar 21,5 % sinds 2016, vervolgens naar 21% in 2017 en naar 20,5% in 2018.

Probleem daarbij is zelfstandigen dat niet echt voelen in de totaliteit. Vooral het gebrek aan volwaardige uitkeringen en rechten die zelfstandigen moeten krijgen in ruil voor die bijdragen blijven achterwege.

Komt er nog bij dat zelfstandigen hoog worden beboet indien ze niet tijdig hun bijdragen betalen. Heeft de zelfstandige op het einde van het kwartaal zijn sociale bijdragen niet betaald, dan rekent het sociale verzekeringsfonds een verhoging van 3% aan bij het verstrijken van elk kwartaal.

Heeft de zelfstandige op het einde van het kalenderjaar de bijdragen die voor het eerst in dat jaar gevorderd werden nog altijd niet betaald, dan rekent het socialeverzekeringsfonds op 1 januari van het jaar daarop ook nog eens een eenmalige bijkomende verhoging van 7% aan op dat deel van de bijdragen dat nog niet werd betaald.

1.3 Gelijke pensioenen

NSZ eist voor alle zelfstandigen een verbeterd en waardig pensioen. Op die manier wordt het risico erkend die een zelfstandige gedurende zijn carrière heeft genomen en wordt het sociaal statuut een stuk aantrekkelijker gemaakt.

Op 5 jaar tijd is het aantal actieve zelfstandigen na pensioenleeftijd met ruim 33,5 procent gestegen: van 78.895 in 2012 naar 105.328 in 2018. Die opmerkelijke toename heeft voor een deel te maken met de nog steeds erg lage zelfstandigenpensioenen. Gemiddeld krijgt een zelfstandige vandaag per maand immers slechts 860 euro pensioen, een laag bedrag tegenover de werknemers (1200 euro gemiddeld per maand) en zeker tegenover de ambtenaren (2600 euro gemiddeld per maand).

De oorzaken voor dit lager pensioen zijn drieledig:

- De grootste oorzaak ligt bij de correctiecoëfficiënten. Deze coëfficiënten romen de inkomsten af die voor de berekening van het pensioen worden gebruikt. Hoewel deze coëfficiënten werden ingevoerd om het verschil tussen werknemers en zelfstandigen op vlak van sociale bijdragen gelijk te stellen, gaat die vergelijking vandaag niet meer op. Er zijn verschillende situaties waarbij een zelfstandige meer bijdragen betaalt dan de werknemer. Dit komt vooral door het veel groter aandeel aan gelijkgestelde periodes bij de werknemer, maar ook door allerhande bijdrageverminderingen.
- Daarenboven wordt het inkomen van een zelfstandige bepaald door andere factoren dan dat van een werknemer, waardoor een zelfstandige over een relatief laag gemiddeld inkomen beschikt. In 2017 bedroeg dit gemiddeld inkomen voor een zelfstandige in hoofdberoep in Vlaanderen 28.746 euro, in Wallonië 26.554,78 euro en in Brussel 25.206 euro.
- De lage pensioenbedragen bij zelfstandigen dient men te zien in historisch perspectief. Het proportioneel pensioen, voor zelfstandigen en werknemers, werd pas ingevoerd in 1984, elk jaar voor deze datum telt mee voor een laag forfaitair bedrag.

Omwille van bovenstaande oorzaken en het feit dat deze in rekening moeten worden genomen of in een hedendaags licht moeten worden bekeken en aangepast, is het NSZ van oordeel dat een meer billijke pensioenberekening voor zelfstandigen aan de orde is. Op die manier kunnen alle zelfstandigen genieten van een onbezorgde oude dag.

NSZ pleit alvast voor een aanpassing van het correctiecoëfficiënt. Dit zou aangepast moeten worden en zou vanaf 2020 naar 1 moeten worden gebracht.

1.4 Arbeidsongeschiktheidsuitkering vanaf dag één

1.4.1 Carensperiode

Maar liefst 9 zelfstandigen op de 10 blijven werken als ze een paar dagen ziek zijn. Dat blijkt uit een onderzoek van NSZ waaraan 962 ondernemers aan deelnamen. 74 procent van de ondervraagde ondernemers werkt geheel of gedeeltelijk door of respecteert niet (volledig) wat de dokter voorschrijft, zelfs wanneer de ziekte meer dan een week duurt. Het feit dat de zelfstandigen blijven werken tijdens ziekte heeft alles te maken met het niet-ontvangen van een arbeidsongeschiktheidsuitkering voor de eerste 14 dagen ziekte. Een griep duurt gemiddeld 3 tot 5 dagen, dus als de zelfstandige een paar dagen noodgedwongen op de zetel moet uitzielen, heeft hij voor die periode geen inkomen. Ziek zijn overkomt je als mens, niet als statuut. De arbeidsongeschiktheid omwille van een ziekte is bovendien voor de zelfstandige extra moeilijk, vermits deze geen enkele andere bron van inkomen heeft dan deze afkomstig uit zijn zelfstandige activiteiten. NSZ vraagt dan ook dat een arbeidsongeschiktheidsuitkering wordt voorzien vanaf de eerste dag van de arbeidsongeschiktheid en niet vanaf de 15de dag zoals het vandaag het geval is.

Kostprijs is 11 miljoen euro per jaar, becijferde. Peanuts, als je dit vergelijkt met de 835 miljoen euro die jaarlijks wordt betaald aan formules als tijdskrediet, loopbaanonderbreking of ouderschapsverlof. Gezien de geringe budgettaire weerslag van 11 miljoen euro op de totaalbegroting, lijkt ons de invoering van een arbeidsgeschiktheidsuitkering voor zelfstandigen vanaf de eerste dag dan ook een evidentie. Te meer omdat het gaat om een onrecht veroorzaakt door iets waar men als persoon quasi geen invloed op heeft. Niemand kiest ervoor om ziek te zijn. Het is dan ook bijzonder jammer dat de kamer beslist heeft om weliswaar een uitkering te voorzien vanaf de eerste dag maar dan wel op voorwaarde dat minimaal een ziekte is van zeven dagen.

1.4.2 Uitkeringen proportioneel

Bedragen uitkering voor arbeidsongeschiktheid

	Tijdens de eerste 14 dagen	Vanaf de vijftiende dag (per dag)	Na 12 maanden zonder gelijkstelling	Na 12 maanden met gelijkstelling
Met gezinslast	-	59,85 euro	59,85 euro	59,85 euro
Alleenstaand	-	47,89 euro	47,89 euro	47,89 euro
Samenwonend	-	36,47 euro	36,47 euro	40,78 euro

Deze bedragen zijn forfaitair en hebben niets te maken met het voorverdiend inkomen. We pleiten voor een sterkere relatie tussen bijdragen, inkomsten en uitkeringen.

1.5 Werkloosheidsvergoeding voor zelfstandigen

Het risico dat de zelfstandige in armoede terecht komt bij het stopzetten van de activiteiten is zeer reëel. We moeten dan ook aan de zelfstandigen toelaten om, wanneer ze hun activiteit moeten staken, toch tenminste tijdelijk een financiële vergoeding te ontvangen die hem toelaat een catastrofale situatie te vermijden. Vandaag bestaan twee systemen waarop een zelfstandige na stopzetting van de zelfstandige activiteiten eventueel beroep kan doen.

- A. werkloosheidsvergoeding voor zelfstandigen, op basis van een vroeger loontrekkende activiteit. Het in aanmerking komen voor deze vergoeding is afhankelijk van het voldoende aantal gewerkte dagen, gekoppeld aan de leeftijd van de aanvrager. Daarenboven mag de aanvrager maximum vijftien jaar zelfstandige zijn geweest, ofwel moete aan de hierboven gerefereerde referentieperiode (= aantal gewerkte dagen) voldaan zijn of de vroegere werkgever moet attesteren dat hij de aanvrager niet opnieuw wenst tewerk te stellen. Maar als u nog een mandaat heeft binnen een vennootschap, zelfs onbezoldigd dan heeft u geen recht op een werkloosheidsvergoeding. Dit is onrechtvaardig.
- B. Overbruggingsrecht, de vroegere faillissementsverzekering. Een zelfstandige kan hierop beroep doen als hij failliet verklaard wordt of noodgedwongen de deuren moeten sluiten (bijvoorbeeld wegens brand, een beroepsallergie, een natuurramp, enzovoort). Wanneer je door economische moeilijkheden je zelfstandige activiteit stopzet en daardoor geen inkomen meer hebt, dan kan je ook aanspraak maken op het overbruggingsrecht.

Om welke economische moeilijkheden gaat het?

- Je krijgt een leefloon van het OCMW;
- De Commissie voor Vrijstelling van Bijdragen gaf je in de voorbije twaalf maanden een vrijstelling van sociale bijdragen;
- De inkomsten uit je activiteit zijn tijdens het jaar van de stopzetting en het voorgaande jaar niet hoger dan 13.296,25 euro (als je meewerkende echtgenoot bent niet hoger dan 5.841,04 euro).

Vooral het feit dat u echt al in rode cijfers moet zitten, is een beperking. Als je m.a.w. een grote zaak naast jouw deur krijgt en dit nog niet blijkt uit de cijfers, kan je geen gebruik maken van dit overbruggingsrecht.

Voor beide systemen zijn de voorwaarden van die aard dat ze er nog teveel zelfstandigen na het, al dan niet gedwongen, stopzetten van de zelfstandige activiteit in de kou blijven staan. NSZ pleit voor een werkloosheidsuitkering voor zelfstandigen wanneer ze hun activiteiten stopzetten die van die aard is dat een periode van een gebrek aan inkomsten de gewezen zelfstandige aan de rand van de armoede plaatst.

1.6 Deeltijdse arbeidsongeschiktheid

74 procent van de ondervraagde ondernemers werkt geheel of gedeeltelijk door of respecteert niet (volledig) wat de dokter voorschrijft, zelfs wanneer de ziekte meer dan een week duurt. Reden ze hebben geen uitkering gedurende de eerste 14 dagen. Bovendien durven ze hun activiteit vaak niet loslaten uit vrees van klantenverlies.

Daarom is NSZ voorstander van een stelsel van deeltijdse arbeidsongeschiktheid waarbij ondernemers dan recht zouden hebben op gehalveerde uitkeringen. Eventueel kan de voorwaarde zijn dat een arts de deeltijdse arbeidsongeschiktheid vaststelt.

1.7 Vrijstelling bijdragen tijdens arbeidsongeschiktheid

Als je ziek bent, kan je vragen om geen sociale bijdragen meer te moeten betalen (gelijkstelling wegens ziekte).

Je blijft dan wel nog sociaal verzekerd en hebt dan nog altijd recht op een pensioen, gezinsbijslag, en ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Voorwaarden

- Je hebt je zelfstandige beroepsactiviteit volledig stopgezet.
- Je bent als arbeidsongeschikt erkend door de adviserend geneesheer van je ziekenfonds.

Hoe aanvragen?

Je kan gelijkstelling wegens ziekte aanvragen bij je socialeverzekeringsfonds of bij het RSVZ.

Voeg bij je aanvraag de volgende documenten:

- het attest van arbeidsongeschiktheid dat je ziekenfonds doorstuurt
- een bewijs dat je je sociale bijdragen betaald hebt
- het bewijs dat je je zelfstandige activiteit hebt stopgezet

NSZ stelt voor dat de vrijstelling van bijdragen automatisch wordt toegekend. Dit kan door uitwisseling van informatie tussen het ziekenfonds naar het sociaal verzekeringsfonds, tussen KBO naar het sociaal verzekeringsfonds en vanuit de btw-aangifte (bij stopzetting van een activiteit)

1.8 Zelfstandigen met een beperking

Volgens de FOD Economie waren er in 2009 16.193 zelfstandige ondernemers met een beperking of een chronische ziekte. In 2016 waren dat al 25.751 ondernemers. Een stijging van 10.000 op 7 jaar tijd is mooi. En toch is er nog een groot onbenut potentieel. Zeker wanneer men deze cijfers vergelijkt met het aantal personen in ons land die langdurig arbeidsongeschikt zijn, het zogenaamde statuut 'Invaliditeit'. Eind 2017 waren er volgens cijfers van het RIZIV 404.657 personen met het statuut invaliditeit. Dat zijn er 4 procent meer dan in 2016 en dat is bijna een verdubbeling ten opzichte van tien jaar geleden. De vorige federale regering pleitte terecht om mensen met een handicap of chronische ziekte in een re-integratieproject te begeleiden. Een goede zaak, vindt NSZ, personen die werken hebben vaker een hoger zelfvertrouwen en een gevoel van zelfrealisatie. Ook heel wat mensen met een handicap willen wel werken als zelfstandige, net omdat ze dan hun gewerkte uren kunnen afstemmen op hun eigen tempo, naargelang hun gezondheidstoestand en de nodige tijd voor hun verzorging.

In praktijk betekent dit dat velen van hen slechts enkele uren per dag kunnen werken. Probleem is dat zelfstandigen in hoofdberoep steeds minimaal 694,46 euro per kwartaal moeten betalen, ongeacht het aantal uren dat ze werken. Dat is niet logisch. Deze regering zou moeten aanvaarden dat bij een gehandicapte, die een paar uren per dag als zelfstandige wil werken en hiervoor de toestemming krijgt van de adviserende geneesheer, zijn zelfstandige activiteit wordt gelijkgesteld met een bijberoep. Op die manier dienen zij slechts een minimumbijdrage van 76,83 euro per kwartaal te betalen. Zo'n uitzondering, artikel 37 ARS, bestaat nu al voor bepaalde categorieën zoals weduenaars en weduwen met een overlevingspensioen of een aantal politieke mandatarissen, maar dus nog niet voor zelfstandigen met een beperking. Nochtans zou dit een goede zaak zijn. Niet alleen voor de gehandicapte maar ook voor het statuut van de zelfstandigen. Zelfstandigen in bijberoep die maar beperkte inkomsten genereren, betalen weliswaar bijdragen, maar creëren geen bijkomende uitkeringen bij ziekte, pensioen en dergelijke.

Willen we inzetten op inclusie van mensen met een beperking op de arbeidsmarkt, dan is het noodzakelijk dat we de wetgeving, artikel 37 ARS, aanpassen aan de realiteit. En als het toch goed gaat en de betrokken zelfstandige met beperking toch meer kan werken, dan is het evident dat de gewone regels van het zelfstandig statuut blijven gelden. Wanneer het inkomen meer bedraagt dan 1.499,14 euro per jaar zal de zelfstandige dezelfde percentages moeten betalen als de hoofdberoepers.

2. Arbeidsmarkt

2.1 Verloning werknemers

2.1.1 Loonlastenverlaging

De lasten op arbeid zijn te hoog en zijn ook de voornaamste rem voor de kleine werkgever om bijkomend personeel aan te werven. Nochtans weet iedereen dat de werknemers in kleine en middelgrote ondernemingen de sleutel in handen hebben voor de toename van de werkgelegenheid. Een verdere verlaging van de loonlasten zal leiden tot meer tewerkstelling!

Uit een studie van Deloitte blijkt dat België een inhaalmanoeuvre aan het maken is wat betreft de kosten voor werkgevers. De werkgeversbijdragen verlaagden van 30,46 procent naar 27,36 procent. Dit haalt België echter nog niet uit de top-10 van duurste Europese landen wat betreft werkgeverskosten. We bekleden nog steeds een 'schandalige' zesde plaats. Er is dus wel degelijk nog steeds sprake van een te hoge kost op arbeid. Dit heeft voornamelijk zijn (negatief) effect op kleinere werkgevers, gezien zij deze loonkost als een onoverkomelijke barrière zien bij de aanwerving van extra personeel. Nochtans is België het kmo-land bij uitstek. 97 procent van alle werkgevers in dit land hebben minder dan 50 werknemers, 83 procent heeft zelfs minder dan 10 werknemers in dienst.

2.1.2 Bijdragevermindering eerste werknemer

De bijdragevermindering eerste werknemer die voorziet in een in de tijd niet beperkte vrijstelling van RSZ bijdrage bij aanwerving van een eerste werknemer, geldt voor aanwervingen die gebeuren tussen 2016 en 2020 en loopt in principe af in 2020. Deze maatregel die een grote vermindering van de loonkost inhoudt, vooral voor (zeer) kleine ondernemingen die doorgaans slechts enkele werknemers in dienst hebben, en zeer succesvol was (31.167 nieuwe arbeidsplaatsen) moet verdergezet worden. Zij moet uitgebreid worden naar alle eerste aanwervingen ongeacht de periode waarin deze aanwerving gebeurt / gebeurd is. Nu heeft een werkgever die zijn eerste werknemer aanwerft na 2016 een concurrentieel voordeel ten aanzien van een werkgever die deze aanwerving vroeger deed.

2.1.3 Kloof tussen laagste lonen en uitkering vergroten

De kloof tussen de laagste inkomens en de werkloosheidsuitkering is veel te klein.

Het gemiddeld minimum maandinkomen (GMMI) bedraagt sinds 1 september 2018 (CAO nr. 43) voor de werknemers van 20 jaar met 1 jaar anciënniteit: 1.654,90 euro.

De hoogste werkloosheidsuitkering bedraagt 1803,06 euro.

(bronnen: FOD WASO en RVA)

Die kloof moet vergroot worden via een netto verhoging van de laagste lonen, maar dat kan enkel door lagere loonlasten in te voeren. Sommige nettolonen liggen nu amper hoger dan een werkloosheidsuitkering, zeker wanneer de kosten van kinderopvang, vervoer of aangepaste kledij in rekening worden gebracht.

2.1.4 Goedkopere overuren

Uitbetaling van overuren met fiscale korting is maar één manier om ervoor te zorgen dat medewerkers meer nettoloon overhouden aan het einde van de maand, zonder dat de loonkosten de pan uit rijzen. En de win-win is aanzienlijk. De werkgever kan 35% aan loonkosten besparen terwijl de werknemer netto tot 50% meer kan krijgen. De regeling waarbij de fiscale korting geldt op de eerste 130 overuren moet uitgebreid worden. De hogere grens van 360 uren zoals deze geldt in de horeca, moet gelden voor alle sectoren.

Ook het voordelige systeem van de horecasector waarbij voor de overuren het brutoloon vrijgesteld is van sociale bijdragen en bedrijfsvoorheffing en waarbij bovendien voor het overuur geen overloon moet betaald worden, moet uitgerold worden naar alle andere sectoren. Op zijn minst de arbeidsintensieve sectoren.

2.2 Arbeidsmarktkrapte verminderen

2.2.1 Werkloosheidsuitkeringen in de tijd beperken

Uit een studie van NSZ blijkt dat 45 procent van de Belgische ondernemers de beperking van de werkloosheid in de tijd zien als een prioritair te behandelen dossier. Geen wonder, de arbeidsmarktkrapte is van die aard dat vele ondernemers de grootste moeite hebben om personeel te vinden. België telde in juni 2018 maar liefst 145.760 openstaande vacatures. De situatie is het meest urgent in Vlaanderen. In de periode januari-juli 2018 waren er in Vlaanderen gemiddeld 4,2 niet-werkende werkzoekenden per openstaande vacature bij de VDAB.

Toch waren er in december 2018 nog steeds 441.354 uitkeringsgerechtigde werklozen in België. Daarvan waren 211.496 ouder dan 50 jaar. 309.242 zijn reeds langer dan 1 jaar werkloos, 245.723 zijn zelfs langer dan 2 jaar werkloos.

Het degressief maken van de werkloosheidsuitkering, wat sinds 1 november 2012 het geval is, is volgens NSZ slechts een druppel op een hete plaat. Het arbeidsmarktbeleid moet structureel omgegooid worden. Een kordate aanpak van werklozen is daarbij nodig. Enerzijds door de werkloosheidsuitkering in de tijd te beperken (afhankelijk van hoe lang men al gewerkt heeft), maar anderzijds ook via activering en omscholing. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de arbeidsbemiddelaars, die naast het bestoken van een werkloze met vacatures ook gepaste opleidingen en bijscholing zullen moeten aanbieden.

2.2.2 Schijnsollicitanten hard aanpakken

Werklozen worden nu meer van nabij opgevolgd, wat een goede zaak is. Uit een RVA-studie blijkt dat die kordate aanpak van werklozen loont. Wie een sanctie krijgt of riskeert omdat hij te weinig inspanningen levert om aan een job te geraken, zal door die sanctie of dreigende straf sneller een baan vinden dan diegene die een positieve evaluatie kregen. Keerzijde van de medaille is wel dat ook het aantal schijnsollicitanten sindsdien opmerkelijk is toegenomen. Bijna de helft (46 procent) van de bedrijven die op zoek waren naar nieuw talent kreeg er de afgelopen 12 maanden zelfs drie of meer over de vloer, zo bleek uit onderzoek van NSZ (april 2013).

NSZ wil dan ook dat het aan werkgeverszijde mogelijk is om de namen van deze werkonwilligen via een specifieke, gebruiksvriendelijke online applicatie door te geven aan arbeidsbemiddelaars, zoals VDAB, Forem en Actiris en ook aan de RVA. Die instanties kunnen de betrokken persoon dan op het matje roepen en dergelijk ongepast gedrag wegwerken bij werkonwillige werklozen. De kmo's zelf gaan nog een stuk verder, zo bleek uit onderzoek van NSZ, aangezien 69 procent vindt dat de werkloosheidsuitkering van werklozen die slechts voor de schijn hun kandidatuur indienen, geschrapt moet worden.

2.2.3 50-plussers meer inschakelen en SWT afschaffen

Feit is dat oudere werknemers veel kosten voor bedrijven. Niet enkel omwille van hun loon, maar ook door beschermingsclausules zoals de verplichte outplacementprocedures (voor werknemers met een opzeg van minstens 30 weken) en het SWT-stelsel. Werkgevers weten dat, wanneer de zaken minder gaan, zij veel geld moeten ophoesten om oudere werknemers te ontslaan. Daarom nemen zij dat risico van aanwerven doorgaans liever niet, met als pijnlijk gevolg dat oudere werklozen vaak aan de kant blijven staan.

NSZ roept dan ook op om dergelijke beschermingsmaatregelen voor oudere werknemers sterk in te perken. Dat is zowel in het voordeel van werkgevers als van oudere werknemers, omdat deze laatste dan weer gevoelig meer kansen zullen krijgen op de arbeidsmarkt. Ook vormen van brugpensioen moeten worden afgeschaft. Nu wordt het geleidelijk aan afgebouwd, maar dit proces gaat veel te traag.

2.2.4 Uitbreiding flexijobs

De uitbreiding van de flexijobs van de horeca naar de kleinhandel was een groot succes. In 2018 beoefenden bijna 50.000 personen een flexijob uit in de horeca en de kleinhandel. Dat flexi-jobs financieel aantrekkelijk zijn voor de werknemer (zijn nettoloon is gelijk aan zijn brutoloon) én de werkgever (die slechts 25 procent sociale werkgeversbijdragen betaalt) speelt daarbij natuurlijk een rol, maar dat is niet de enige reden waarom flexi-jobs een succesnummer blijken te zijn. Het succes van het systeem bij gepensioneerden is daar tevens een voorbeeld van. Gepensioneerden mogen sinds begin 2018 ook een flexi-job uitoefenen. Amper één maand na de invoering van deze uitbreiding, waren al 1172 gepensioneerden aan de slag in een flexi-job.

Door de krapte op de arbeidsmarkt is het vandaag allesbehalve evident om nieuwe medewerkers te vinden. Om de werkdruk toch wat te verlichten en piekmomenten draaglijker te maken, kunnen flexi-jobbers dan soelaas bieden. Daarom pleit NSZ om flexi-jobs verder uit te breiden naar andere arbeidsintensieve sectoren of sectoren waarin piekmomenten vaak voorkomen, zoals bouw, tuinonderhoud, kinderopvang, cijferberoepen, productie en dergelijke.

2.2.5 Gratis hulp van derden

Bij opendeurdagen en andere evenementen doen heel wat ondernemers (88 procent, zo bleek uit onderzoek van NSZ in 2010) een beroep op familie en vrienden om te helpen in de zaak. Jammer genoeg is er nog steeds geen wettelijke regeling uitgewerkt voor deze zogenoemde hulp van derden. Daardoor riskeren ondernemers die familie en vrienden inschakelen een PV van de sociale inspectiediensten aangesmeerd te krijgen.

Het is namelijk zo dat de controleurs van de RSZ en RVA gratis hulp van familie en vrienden beschouwen als zwartwerk. De wet is nochtans duidelijk. Drie elementen moeten cumulatief vervuld zijn om te kunnen spreken van RSZ-onderwerping: loon, gezag en prestaties. Vaak zijn de eerste twee elementen bij hulp van derden niet vervuld. Maar volgens de logica van RSZ en RVA zijn 'gratis' en 'werken' onverzoenbare begrippen. Volgens hen gaat het om een mondelinge arbeidsovereenkomst en dan is een Dimona-aangifte verplicht.

Door het uitblijven van een duidelijke en eenvoudige regeling raadt NSZ aan om voor helpende vrienden en familieleden een contract op te stellen, ook al komen deze mensen slechts een handvol uren meehelpen. Is er geen contract, dan moeten zelfstandigen immers bewijzen dat er loon noch gezag is, maar dat is niet eenvoudig aan te tonen. Door een contract op te stellen ligt de bewijslast nu bij de inspectie. In dat contract moet dan duidelijk staan dat er voor dergelijke prestaties geen loon wordt uitgekeerd, dat de helper niet verplicht is om gezag te respecteren en dat hij zijn zelf mag bepalen. Extra rompslomp natuurlijk, maar bij gebrek aan duidelijke regels is dat de beste raad die we zelfstandigen kunnen meegeven. De ondernemersorganisatie dringt er dan ook op aan om een goede en waterdichte oplossing uit te dokteren.

2.2.6 Herinvoering proefperiode

De afschaffing van de proefperiode was een slechte beslissing omdat deze het initiatief van de werkgever om aan te werven negatief beïnvloedt. De werknemer kunnen testen alvorens hem definitief aan te werven, is een logische, noodzakelijke en onmisbare stap om de werkgelegenheid te ondersteunen. De aanpassing waarbij de opzegtermijnen werden verminderd was een stap in de goede richting, maar heeft geenszins dezelfde filosofie als een proefperiode. Daarenboven remt het ontbreken van een proefperiode het aantal ondernemers dat personeel wenst aan te werven. De afschaffing van de proefperiode voelt voor hen aan alsof ze met hun rug tegen de muur worden gezet en zij bij aanwerving van een personeelslid geen keuze meer hebben, ook al blijkt na een periode dat dit nieuwe personeelslid toch niet aan de vereisten voldoet.

2.2.7 Flexibele manieren van werken om meer vacatures in te vullen

Nog te vaak wordt deeltijds werk, korte contracttermijnen en uitzendwerk als 'minderwaardig' werk beschouwd, nochtans is dit niet het geval. Enerzijds zijn dit jobs die nauw aansluiten bij de tendens waarbij er zowel van werkgevers- als werknemerszijde meer gevraagd wordt naar flexibiliteit. Een beroeps carrière zal er in de toekomst nu eenmaal anders uitzien dan vandaag, maar wordt vaker afgestemd op de persoonlijke situatie van de werknemer. Anderzijds blijkt dat ongeveer de helft van de nieuwe aanwervingen gebeuren na een periode van uitzendwerk of tijdelijk werk.

NSZ is pleitbezorger van het afschaffen van de minimale wekelijkse arbeidsduur van 1/3 van een voltijds uurrooster en wenst komaf te maken met de verplichte werkperiode van 3 uren per dag. Daarenboven moeten voorwaardelijke arbeidsovereenkomsten mogelijk gemaakt worden, waarbij de werknemer kan kiezen of en wanneer hij zich beschikbaar stelt en/of de werkgever uur per uur kan bekijken of en wanneer er nood is aan werkkrachten. Tot slot bepaald de Arbeidsrichtlijn dat het verbod op nachtarbeid slechts zou ingaan op middernacht. NSZ ondersteunt deze richtlijn.

2.3 Algemene maatregelen ter bevordering van de arbeidsmarkt

2.3.1 Herinvoering carensdag

NSZ pleit ervoor om de carensdag opnieuw in te voeren. Die bestond tot eind 2013 voor arbeiders en voor bedienden tijdens de proefovereenkomst, maar de ondernemersorganisatie wil die dag nu invoeren voor alle loontrekkenden. Dan is de eerste dag ziekte voor rekening van de werknemer en zal al zeker de maandagziekte voor een stuk teruggedrongen kunnen worden.

Ziekteverzuim blijft een problematisch gegeven voor heel wat ondernemingen. Zeker in micro-ondernemingen en kleine kmo's is een afwezigheid niet gemakkelijk om op te vangen. Om onterecht ziekteverzuim en de populaire maandagziekte een halt toe te roepen, pleit NSZ ervoor om de carensdag opnieuw in te voeren, maar nu voor alle werknemers. De carensdag zorgt ervoor dat de eerste dag afwezigheid voor rekening van de werknemer zelf is en bestond tot eind 2013 voor arbeiders en bedienden tijdens een proefovereenkomst.

Bovendien leert de praktijk dat kmo's zelden controleartsen sturen omdat deze te duur zijn. Een bezoek door de controlearts kost al snel 100 euro en meer en dat is veel geld voor een micro-onderneming en kmo.

2.3.2 Afschaffen onbelast bijverdienen

Werknemers die minstens 4/5de werken, gepensioneerden, maar ook zelfstandigen in hoofdberoep zullen binnenkort per jaar 6000 euro onbelast kunnen bijverdienen, maar dan wel niet in de sector waarin ze werkzaam zijn. Per maand ligt die drempel op 500 euro. Het onbelast bijverdienen is mogelijk binnen een bepaald aantal sectoren, zoals de kinderopvang, de bouw, de tuinbouw, het privéonderwijs, IT, tuinonderhoud en transport, maar die omschrijving blijft nog veel te vaag en is jammer genoeg niet verder verfijnd. Uit eerder onderzoek van NSZ bleek in ieder geval dat zelfstandigen in die sectoren zich ernstige zorgen maken. 93 procent vreest voor meer oneerlijke concurrentie in hun sector als gevolg van deze maatregel. Vooral de beroepssectoren die onmiddellijk in oneerlijke concurrentie komen met particulieren voelen de concurrentie, hetgeen onaanvaardbaar is. Sectoren zoals bijvoorbeeld de bouw moeten eerder bijkomend beschermd worden, gezien zij nu reeds heel veel oneerlijke concurrentie ondervinden vanuit Oost-Europese landen.

Het is onbegrijpelijk dat de federale regering de luide en terechte kritieken van het brede middenveld gewoon resoluut naast zich neer heeft gelegd. Het onbelast bijverdienen zet de deur wagenwijd open voor deloyale concurrentie in een aantal sectoren. Naast een financieel verlies voor het sociaal statuut van de zelfstandigen dat volgens het Rekenhof kan oplopen tot een kleine 200 miljoen euro per jaar, zal zonder enige twijfel het aantal bedrijven in moeilijkheden en het aantal faillissementen in de getroffen sectoren toenemen. Het gaat om een onbegrijpelijke beslissing voor een regering die van meer jobs en meer ondernemers haar prioriteit heeft gemaakt.

Eenzijds stelt NSZ voor om elke werknemer bij de werkgever zelf onbelaste uren te laten presteren (met een maximum van 500 euro per maand, zoals in het oorspronkelijk voorstel). Op die manier moet een werknemer niet elders extra werken en kan hij zijn werkgever dus geen oneerlijke concurrentie aandoen. Anderzijds moeten ook zelfstandigen uit die betrokken sectoren de kans krijgen om elke maand 500 euro te verdienen zonder hierop belast te worden.

2.3.3 Een nieuwe rol voor de gewestelijke werkgelegenheidsagentschappen.

De gewestelijke werkgelegenheidsagentschappen (VDAB, Actiris en Forem) dweilen vandaag nog met de kraan open en zijn het merendeel van de tijd bezig met de activering van uitkeringsgerechtigde werklozen. De drie bemiddelingsdiensten zouden echter een meer actieve rol dienen te spelen in het effectief gezonder maken van de arbeidsmarkt. Een volledig overzicht van de arbeidsreserve, die niet enkel bestaat uit uitkeringsgerechtigde werklozen, maar ook uit 55+ers, huisvrouwen, gepensioneerden, enzovoort, is daarvoor noodzakelijk. Uit een recent onderzoek van NSZ blijkt dat slechts 7 procent van de ondernemers hun gewestelijk werkgelegenheidsagentschap zien als het meest efficiënte middel bij rekrutering. Een multidisciplinaire aanpak op ondernemersmaat die verschillende pistes volgt is de enige mogelijkheid om de huidige arbeidsmarktkrapte (voornamelijk in Vlaanderen) bij de wortel aan te pakken.

NSZ is ervan overtuigd dat een aantal maatregelen nodig zijn om die actoren hun nieuwe rol te kunnen laten vervullen. Zo dient er een overzichtelijke databank zijn waar alle nodige (demografische en economische) gegevens bevat om de nodige inzichten te verwerven. Daarenboven is de Belgische arbeidsmarkt niet per se opgedeeld in drie hermetisch afgesloten circuits (Vlaanderen, Brussel, Wallonië). Meer samenwerking tussen de drie actoren kan enkel een meerwaarde betekenen. De manier om vacatures te beheren vanuit de ondernemerszijde moet ook op een efficiëntere en meer overzichtelijke manier gebeuren.

3. Fiscaal

De totale belastingdruk op bedrijven in België is in 2017 jaar iets toegenomen, van 57,1 procent tot 57,7 procent. Dat is opnieuw het op één na hoogste cijfer in Europa. Alleen Frankrijk doet het nog slechter, zo blijkt uit de jaarlijkse studie 'Paying Taxes' van consultancybedrijf PwC. Samen met de Wereldbank bekijkt PwC onder meer de belastingdruk voor een doorsnee industrieel bedrijf in 190 economieën. Dankzij de taxshift, met onder meer de verlaging van de werkgeversbijdrage op lonen, daalde de belastingdruk in België in 2016 van 58,7 procent tot 57,1 procent. Daarmee stonden we op de tweede plaats na Frankrijk, en die stek behoudt België dus in 2017, gevolgd door respectievelijk Italië, Griekenland en Oostenrijk.

Wereldwijd bedraagt de gemiddelde totale belastingdruk voor bedrijven 40,4 procent, een cijfer dat stabiel gebleven is ten opzichte van 2016. Voor Europa (EU en de landen van de Europese Vrijhandelsorganisatie EFTA) komt dat cijfer uit op 39,3 procent (39,5 procent in 2016). Het gaat om allerlei taksen die een bedrijf moet betalen: op winst en arbeid, de vennootschapsbelasting enzovoort. De btw is niet meegerekend.

3.1 Vennootschapsbelasting

Het gewoon tarief van de vennootschapsbelasting is in een eerste fase naar 29 procent gegaan. Er geldt geen verlaagd opklimmend tarief meer. In de plaats daarvan kwam er voor kmo's een verlaagd tarief van 20 procent op de eerste schijf van 100.000 EUR belastbaar inkomen.

Bovenop deze percentages komt nog de aanvullende crisisbijdrage, die in een eerste fase verlaagd wordt naar 2 opcentiemen. Op die manier bedraagt het normaal tarief uiteindelijk 29,58 procent, en het verlaagd tarief voor kmo's (op de eerste schijf van 100.000 EUR) uiteindelijk 20,40 procent.

	<u>Niet-KMO- vennoot- schappen</u>	<u>KMO- vennoot- schappen (1)</u>	<u>Schijven</u>	<u>Crisisbijdrage</u>	<u>Totaal</u>
Huidige tarieven		24,25%	0 - 25.000,00 euro	3,00%	24,98%
		31,00%	25.000,00 - 90.000,00 euro	3,00%	31,93%
		34,50%	90.000,00 - 322.500,00 euro	3,00%	35,54%
	33,00%	33,00%	> 322.500,00 euro	3,00%	33,99%
Vanaf ajr. 2019 (2)		20,00%	0 - 100.000,00 euro	2,00%	20,40%
	29,00%	29,00%	> 100.000,00 euro	2,00%	29,58%
Vanaf ajr. 2021 (2)		20,00%	0 - 100.000,00 euro	0,00%	20,00%
	25,00%	25,00%	> 100.000,00 euro	0,00%	25,00%

Voorwaarde minimale bezoldiging

Om te genieten van het verlaagd tarief moet de vennootschap (die al minstens vier jaar bestaat) aan minstens één van haar bedrijfsleiders een bepaalde minimumbezoldiging toekennen ten laste van het resultaat van het belastbaar tijdperk.

De minimale bezoldiging was in de oude regeling in principe gelijk aan 36.000 EUR. In de nieuwe regeling is zij opgetrokken naar 45.000 EUR.

Dubbele sanctie te streng

Voor een gewone vennootschap die zich niet houdt aan de minimale bezoldigingsvereiste is er dus nu de sanctie van de 'afzonderlijke aanslag' van 5 procent op het verschil tussen wat als hoogste bezoldiging aan minstens één van haar bedrijfsleiders is toegekend, en hetgeen aan hem had moeten worden toegekend. Ten aanzien van een 'kmo'-vennootschap is de sanctie dubbel. De vennootschap is immers bij gebrek aan voldoende minimumbezoldiging niet enkel de 'afzonderlijke aanslag' verschuldigd, maar verliest daarenboven het voordeel van het verlaagd tarief (van 20,40 % op de eerste schijf van 100.000 EUR; zie hoger).

NSZ vindt de sanctie te zwaar. De reden van die sanctie is om vervennootschappelijking tegen te gaan of vennootschappen om fiscale redenen. Maar daar zijn andere mogelijkheden voor. Bovendien wil NSZ toch benadrukken dat de meeste kmo's nog altijd een eenmanszaak oprichten.

Effectieve belasting op supplementen n.a.v. fiscale controle

Enkel de DBI-af trek van het betrokken boekjaar kan nog in mindering kunnen worden gebracht van de verhoogde belastbare basis vastgesteld n.a.v. een fiscale controle. Andere fiscale aftrekposten (overgedragen fiscale verliezen, (overgedragen) notionele interestaf trek, enz.) kunnen niet meer worden afgetrokken van deze verhoging indien een belastingverhoging van minimum 10 procent wordt toegepast.

3.2 Personenbelasting moet naar omlaag

In de personenbelasting worden op het gehele inkomen de progressieve tarieven geheven in hoofde van winsten of baten. In vergelijking met het belastingstarief van de vennootschapsbelasting (33,99%) ligt de marginale aanslagvoet van de personenbelasting veel hoger omdat het bedrijfsinkomen aan het marginale toptarief wordt belast (min. 25% - max. 50%). Wie werkt, moet ook meer verdienen en meer overhouden.

Bovendien is ons fiscaal systeem te complex - de voorbije jaren zijn er weer heel veel codes in de belastingbrief extra - en weinig transparant, wat het wantrouwen alleen nog groter maakt. Bovendien zijn vaak de kleine zelfstandigen de dupe van die complexiteit. Grote bedrijven hebben een arsenaal aan fiscalisten die kan helpen om de minst belaste weg te vinden.

3.3 Vermindering van de btw

3.3.1 Btw-verlaging voor elektriciteit en financiële incentives voor zelfstandigen

Handelaars, kmo's en micro-ondernemingen dreigen het grootste slachtoffer te worden van de stijgende energieprijzen. De bevoorradingsonzekerheid, gecreëerd door de verschillende defecte kernreactoren en het nog steeds ontbreken aan duurzame alternatieven, is de grote aanleiding tot deze prijsstijgingen. Wanneer ook het afschakelplan in werking zou treden zullen de zelfstandigen de tweede keer het 'kind van de rekening' zijn. Wanneer de elektriciteit uitvalt, is er sprake van een reëel inkomensverlies voor handelaars, kmo's, enzovoort. Zo zullen bijvoorbeeld hun betaalterminals onklaar worden, hun koelkasten uitvallen, er zal geen verlichting zijn, enzovoort. Ze zijn met andere woorden op dat moment niet in staat hun zelfstandige activiteit uit te voeren. Door een weinig doeltreffend overheidsbeleid haalt men op die manier de kaas van het brood van onze zelfstandigen.

Kleinere bedrijven die vrijwillig helpen om het elektriciteitsnet te ontlasten worden hiervoor ook niet gecompenseerd. Dat soort compensatie is enkel weggelegd voor grote bedrijven. Deze grotere spelers krijgen een compensatie wanneer zij minder energie verbruiken als zij dit voorafgaandelijk melden aan de netbeheerder. Ter illustratie: industriële verbruikers betalen soms slechts 2 à 3 euro per megawatt uur (MWh) aan netkosten, dit terwijl de kleinere verbruikers 80 à 90 euro/MWh betalen. De reden voor dit prijsverschil ligt in het feit dat industriële verbruikers hun stroom van het hoogspanningsnet halen, terwijl de stroom voor kleinere gebruikers van het distributienetwerk wordt gehaald. De compensaties voor grotere bedrijven zijn afhankelijk van de 'grootte van het probleem' op het net.

Tekorten treden meestal op tijdens de piekmomenten, tussen 17u30 en 19u30. Op dit moment zijn namelijk nog heel wat kleinere bedrijven actief en komen particulieren thuis. Het NSZ vraagt de federale regering om een degelijk energiebeleid te voeren en met een degelijk plan op de proppen te komen, waar ook kleine spelers hun voordeel bij doen. Een 'Demand Response Management' of vraagsturing is aan de orde, waarbij zelfstandige ondernemers, kmo's en micro-ondernemingen (financiële) incentives krijgen wanneer zij op cruciale momenten het elektriciteitsnet ontlasten. Ook een verlaging van de btw van 21% naar 6% voor een basisverbruik is voor NSZ een must. In de 21ste eeuw kan men er vanuit gaan dat elektriciteit géén luxe is, maar een basisgoed.

3.3.2 Verlaagde btw op herstellingen niet meteen mogelijk? Verlaag de loonkosten voor werknemers die herstellingen verrichten

Bij 4 op de 10 winkels die computers en elektroapparaten verkopen is het aantal herstellingen de afgelopen vijf jaar drastisch afgenomen. Dat bleek uit onderzoek van NSZ waaraan in september 2017 237 zelfstandige computer- en elektrowinkels hebben deelgenomen. Twee derde van de klanten die met een product zit dat een defect vertoont, koopt liever een nieuw product aan dan het te laten herstellen. Dat is jammer, want soms kan een eenvoudige ingreep helpen.

Om ervoor te zorgen dat minder producten bij het minste defect worden weggeworpen en om de wegwerpmaatschappij waarin we leven een halt toe te roepen, pleit NSZ er al enige tijd voor om de btw op alle herstellingen te verlagen van 21 naar 6 procent. Nu geldt die btw van 6 procent voor herstellingen aan fietsen, schoeisel en kleding, maar de ondernemersorganisatie vindt dat het verlaagd btw-tarief van 6 procent voor alle herstellingen zou moeten gelden. Om dat mogelijk te maken, moet de Europese Commissie de btw-richtlijn aanpassen zodat EU-lidstaten de mogelijkheid krijgen om verlaagde btw-tarieven te hanteren. Die aanpassing zal echter pas binnen enkele jaren worden doorgevoerd.

Volgens NSZ heeft het geen enkele zin om zoveel tijd te verliezen en daarom moet er nu al worden nagegaan wat er nog kan gedaan worden om het aantal herstellingen in onze maatschappij terug op te drijven. Daarom stelt de ondernemersorganisatie voor om de loonkost te verlagen, specifiek voor werknemers die herstellingen verrichten. Dat maakt herstellingen in eerste instantie al een stuk goedkoper, waarna er binnen enkele jaren extra impulsen kunnen gegeven worden via een btw-verlaging naar 6 procent.

3.4 Fiscale controles mogen niet tot een heksenjacht op zelfstandigen leiden

Elke fiscaal controleur moet per jaar 250.000 euro opbrengen, NSZ heeft ernstige bedenkingen bij die targets. Wat als een controleur in het najaar merkt dat hij die 250.000 euro niet zal halen? Zal hij dan bij controles niet op alle slakken zout leggen, kwestie van zijn target toch te halen? De ondernemersorganisatie benadrukt dat de meeste fiscale vergissingen of fouten niet te kwader trouw worden gemaakt, maar omwille van de steeds complexer wordende fiscale wetgeving.

NSZ benadrukt ook dat de meeste fiscale fouten niet bewust of te kwader trouw worden gemaakt. Onderzoek van het federaal Planbureau toonde recent nog aan dat fiscaliteit het domein is waarbinnen de administratieve lasten tussen 2014 en 2016 het sterkst zijn toegenomen. De fiscale wetgeving is dermate complex dat een fout al snel gemaakt is. Daarom zou het goed zijn dat de fiscale controleurs wel targets krijgen over het aantal keren dat ze zelfstandigen hebben geholpen en geïnformeerd, al dan niet met een PV van waarschuwing. Sensibilisering is immers minstens even belangrijk als repressie.

Ook vraagt NSZ zich af waarom steeds multinationals de fiscale dans ontspringen. Heel wat grote bedrijven betalen, mede door fiscale spitstechnologie, amper belastingen en worden ook niet gevisieerd door de staat. Kleine ondernemers zijn dat grondig beu. Zij hebben terecht de indruk dat zij steevast als melkkoe dienen om het gat in de begroting dicht te rijden en vragen zich af of iedereen wel gelijk voor de wet is.

3.5 Roerende voorheffing van 30 procent is onredelijk

De inkomsten van kapitalen en roerende goederen (dividenden, intresten, royalty's, auteursrechten ...) en sommige diverse inkomsten van roerende aard, vormen een belastbaar inkomen in België.

De roerende voorheffing die normaal gezien ingehouden wordt op die inkomsten is een voorafbetaling van de belastingen op die inkomsten. De roerende voorheffing wordt over het algemeen aan de bron afgehouden en moet spontaan worden gestort aan de FOD Financiën door diegenen die de belastbare inkomsten hebben toegekend of door bepaalde financiële tussenpersonen. De voorheffing is overigens in bepaalde gevallen verschuldigd door de genietter van de inkomsten.

In de meeste gevallen is de roerende voorheffing 'bevrijdend'. Dit betekent dat de belastingplichtige in zijn aangifte van personenbelasting niet langer het inkomen waar een roerende voorheffing werd op ingehouden moet aangeven. Als de roerende inkomsten niet aan de roerende voorheffing zijn onderworpen, moeten ze aangegeven worden in de aangifte van de personenbelasting.

Sinds 1 januari 2017 bedraagt het basistarief van de roerende voorheffing 30% van het bruto inkomen. Afhankelijk van het type inkomsten zijn er verlaagde tarieven van toepassing.

Het is jammer dat de regering met de ene hand terugneemt wat ze met de andere hand heeft gegeven. De overheid heeft weliswaar de vennootschapsbelasting laten dalen, maar de roerende voorheffing is gestegen.

In vergelijking met de EU-lidstaten heeft België de op één na hoogste roerende voorheffing. Het gemiddelde in Europa is 21 procent. NSZ pleit ervoor dat dit ook in België niet hoger mag zijn dan 21 procent.

3.6 Uitbreiden capaciteit Tax-on-Web, Biztax, Intervat e.d.

Steeds meer gegevens kunnen online worden ingegeven en dat is goed. Maar die systemen durven regelmatig te haperen, met alle gevolgen van dien. NSZ dringt er bij de FOD Financiën op aan om de capaciteit van Tax-on-Web, Biztax (voor de aangifte vennootschapsbelasting) en Intervat (voor de btw-aangiftes) uit te breiden. Ook tijdens piekperiodes, wanneer grote hoeveelheden documenten worden ingegeven, moet iedereen kunnen rekenen op een toepassing die ze blindelings kunnen vertrouwen. Indien dergelijke systemen niet naar behoren werken, zijn boetes bij laattijdige indiening uit den boze.

3.7 Fiscaal pact

Het fiscaal pact moest gaan over de afschaffing van een aantal kleinere belastingen die veel rompslomp meebrengen en die moeilijk kunnen worden verantwoord. De wildgroei aan lokale belastingen moest worden ingeperkt, met vooral aandacht voor de gemeentelijke belastingen die een ongunstige invloed hebben op het investeringsklimaat voor bedrijven die zich in de stad of gemeente willen vestigen. Daarnaast was de finaliteit van het fiscaal pact een reële lastenverlaging voor de ondernemingen¹.

4. Administratieve vereenvoudiging

4.1 Administratieve vereenvoudiging door een minder complexe wetgeving

Uit onderzoek van het federaal Planbureau blijkt dat de administratieve lasten van de Belgische ondernemingen in 2016 zijn opgelopen tot 5,93 miljard euro of 1,40 procent van het bbp. Het grootste deel daarvan is voor rekening van de kleine ondernemingen. De fiscale regelgeving zorgt voor het grootste deel van de totale administratieve kosten. In 2016 vertegenwoordigden de kosten van de administratieve lasten 3,4 procent van de omzet van de kleine ondernemingen tegenover 2,9 procent in 2014.

Er is met andere woorden heel wat werk aan de winkel qua administratieve vereenvoudiging. Het kernprobleem is dat er al te vaak kwaliteitsarme regels worden ingevoerd die niet voldoende werden afgetoetst en bijgevolg moeten aangepast en bijgestuurd worden. Volgens NSZ is het veel beter om eerst de impact en de gevolgen van een bepaalde regel op een doorgedreven manier na te gaan, alvorens de regel losweg in te voeren. Sinds een aantal jaren bestaat er wel zoiets als de geïntegreerde regelgevingimpactanalyse (geïntegreerde RIA), maar die analyse is vrijblijvend en wordt vaak pas achteraf uitgevoerd, als de wet er al is. Een wet kan dus niet worden tegengehouden indien de lasten voor de kmo's te hoog uitvallen. Bovendien is het de indiener van het wetsvoorstel die de impactanalyse kan maken. Dat is weinig objectief.

¹ Beleidsbrief Minister Marino Keulen 2006-2007

Daarom pleit NSZ ervoor dat dit werk gedaan wordt door een expertenpanel of zelfs specifiek voor kmo's door een aparte kmo-beleidscel. Deze beleidscel moet volgens de ondernemersorganisatie dan wel de daadwerkelijke bevoegdheid hebben om elke nieuwe wet, die de administratieve verplichtingen en/of de financiële lasten van een kmo of een zelfstandige verzwaart, af te blokken. De wet mag dan pas effectief in voege treden wanneer duidelijk aangetoond is dat ze noodzakelijk is (om bijvoorbeeld een nieuw probleem op te lossen waarvoor nog geen regels gelden) of wanneer de nieuwe wet een verbetering inhoudt tegenover de vorige wetgeving. Is dat niet het geval, moet de regelgever aan een alternatieve oplossing werken.

4.2 Impacttoets: Think Small First – geen goldplating

97 procent van de Belgische ondernemingen heeft minder dan 50 werknemers in dienst. Bij de opmaak en invoering van nieuwe regelgevingen moet dit steeds de insteek zijn en moet daar ten allen tijde rekening mee worden gehouden. Het principe 'Think Small First' uit de Small Businessact (Europese Unie) beaamt dit principe. Ondanks alle goede voornemens merkt NSZ dat op alle niveaus er nog steeds veel werk is nodig om regelgeving kmo-vriendelijk te houden. Het Impactanalysecomité dient in deze meer reikwijdte te kennen en meer slagkracht te krijgen.

Ons land heeft ook vaak de neiging om de strever in de Europese klas te zijn. De zogenaamde goldplating, waar lidstaten zwaardere verplichtingen opleggen dan door de Europese Unie wordt voorgeschreven, is te vaak schering en inslag. NSZ vraagt in deze redelijkheid van de verschillende overheden in België om niet de beste van de klas te zijn in het opleggen van regels, maar de beste van de klas te zijn in regelgeving aangepast aan de reële noden van haar onderdanen, dus ook bedrijven, en de economie in het algemeen.

4.3 Kmo-toets

Bij elke nieuwe maatregel moet een onderscheid gemaakt worden tussen grote bedrijven en kleine bedrijven

Een kmo of micro-onderneming heeft een organisatie, een wijze van financiering en een ontwikkelingspolitiek die totaal verschilt van de logica gevoerd in een grote onderneming. NSZ eist dan ook dat in elke socio-economische wetgeving of reglementering die rechtstreeks de onderneming aanbelangt, systematisch een specifiek toepassingsgebied wordt voorzien waar rekening gehouden wordt met de specificiteit van de kmo's en de zeer kleine ondernemingen.

4.4 Automatische toekenning steunmaatregelen

Een echt administratieve vereenvoudiging bestaat erin dat de overheid automatisch premies en steunmaatregelen toekent wanneer de ondernemers daar recht op hebben

Heel wat ondernemingen genieten niet van de premies en steunmaatregelen waar zij nochtans recht op hebben. De administratieve complexiteit, de verplichting van de ondernemer om die maatregelen zelf aan te vragen en/of de onvoldoende bekendheid van sommige maatregelen zijn hiervoor de hoofdredenen. NSZ wil het bestaande aanvraagmodel omdraaien en overheidsdiensten automatisch en zonder enige andere formaliteit te premies en steunmaatregelen laten toekennen waarop de betrokken onderneming recht heeft.

4.5 Klant- en ondernemersvriendelijkheid

NSZ voerde in het najaar van 2018 een mysterycalling en -mailing uit bij 10 federale overheidsdiensten. De resultaten, hoewel verbeterd sinds een vergelijkbaar onderzoek in 2017, waren nog steeds teleurstellend. In 18 procent van de gevallen krijgt de ondernemer telefonisch niemand aan de lijn. Ook 29 procent van de ondernemersvragen per e-mail wordt niet, onvolledig of onjuist beantwoordt. Er zijn echter heel wat verschillen tussen de overheidsdiensten onderling.

Vergelijking van de globale resultaten 2017/2018* (gewogen gemiddeldes**)

Overheidsdienst	Telefoon		E-mail		Gemiddeld	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
INASTI / RSVZ	72 %	77%	62 %	88%	67 %	83%
INAMI / RIZIV	48 %	35%	36 %	67%	42 %	51%
ONEM / RVA	71 %	73%	66 %	83%	69 %	78%
ONSS / RSZ	68 %	78%	51 %	56 %	60 %	67%
SFP/FPD	89 %	71%	20 %	60%	55 %	66%
AFSCA / FAVV	68 %	65%	74 %	78%	71 %	72%
SPF Finances / Fod Financiën	85 %	47%	61 %	68%	73 %	58%
SPF Emploi / Fod WASO	72 %	88%	52 %	77%	62 %	83%
SPF Sécurité Sociale / Fod Sociale Zekerheid	78 %	69%	59 %	63%	69 %	66%
SPF Economie / Fod Economie	85 %	84%	74 %	73%	80 %	79%
Globaal gemiddelde	74 %	69%	56 %	71%	65 %	70%

*Niet beantwoorde e-mails en telefoons werden niet opgenomen in deze resultaten

**De Franstalige telefoons en e-mails wegen voor 40%, de Nederlandstalige telefoons en e-mails wegen voor 60%

NSZ eist dat de verscheidene overheidsdiensten grondig werk maken van een vakkundig beleid dat ten dienste van de ondernemers staat. Het is immers onaanvaardbaar dat ondernemers niet terecht kunnen bij de overheidsdiensten die hen de voorwaarden en verplichtingen opleggen.

4.6 Controles met een pedagogisch luik

Zelfstandigen worden om de haverklap gecontroleerd door heel wat verschillende instanties. Denken we maar aan btw- en voedselcontroles. Die controles zijn nuttig, dat betwist NSZ niet, maar vaak is er geen adviserend en pedagogische aspect aan verbonden. Inspecteurs en controleurs zoeken al te vaak spijkers op laag water en halen de meest pietluttige details aan om een negatieve evaluatie te kunnen geven. Ook de informatiedoorstroming laat te wensen over. NSZ roept controleurs en inspecteurs op om niet nodeloos aan detailkritiek te doen en alle ondernemers op een klantvriendelijke en complete manier te informeren. Daarnaast moeten controles ook rekening houden met piekperiodes. In een restaurant komen controleren tijdens een drukke dienst is vragen om moeilijkheden.

NSZ vraagt om het 'principe van de goede trouw' te hanteren ten aanzien van de ondernemer en niet het omgekeerde.

Zelfstandigen ter goeder trouw moeten niet extra gestraft worden, wanneer ze zich in economische of sociale moeilijkheden bevinden.

Elke ondernemer zal wel eens een minder goed moment kennen bij de uitoefening van zijn activiteit. Het is op dat moment dat hij nood heeft aan steun en solidariteit. Het is echter op dergelijke momenten dat de fiscale en sociale administratie gaan sanctioneren bij een betalingsachterstand en aan de zelfstandige automatisch verwijlntrest of andere financiële sancties gaan opleggen die de zelfstandigen nog dieper in de put duwen. NSZ eist dat in dergelijke moeilijke situaties waar de zelfstandige ter goeder trouw is, de administratie naast de zelfstandige staat in plaats van de zelfstandige verder de put in te duwen!

4.7 Beperken van de kosten voor ondernemers in kader van het veranderd vennootschapsrecht.

De nieuwe vennootschapswetgeving die in de steigers staat en in de loop van 2019 in voege zal treden, beperkt het aantal vennootschapsvormen tot vier. Dit heeft tot gevolg dat iedereen die nog werkt met een vennootschapsvorm die wordt afgeschaft, zal deze moeten omvormen tot een van de vier erkende vormen. Deze omvorming brengt kosten met zich mee (opmaak nieuwe statuten voor notaris, kosten van publicatie in het Belgisch staatsblad, hogere kosten van boekhouder enz.) Het NSZ eist dat deze kosten tot het strikte minimum beperkt worden hetzij via een tijdelijke vrijstelling hetzij via een versnelde en verhoogde afschrijving hetzij via een andere fiscale tegemoetkoming.

4.8 Minder attesten bij overheidsopdrachten

De talrijke attesten die telkens moeten ingediend worden wanneer bedrijven meedingen naar overheidsopdrachten werken ondermijnend voor kmo's. Een verklaring op eer zou een prima alternatief zijn voor die vele attesten. Wie de overheidsopdracht dan krijgt toegewezen, kan zich wel verwachten aan een analyse door de overheid om te zien of die verklaring op eer klopt. Door die attesten uit te schakelen, zullen meer kmo's kunnen meedingen naar overheidsopdrachten. Zij hebben nu dikwijls de tijd noch de mankracht om al die nodige attesten te verzamelen en in te dienen.

4.9 Schaf de maaltijdcheque af

De Dienst Administratieve Vereenvoudiging (DAV) heeft een kostenanalyse (van de administratieve lasten en de werkelijke kosten) gemaakt over de maaltijdcheque en gaat daarbij uit van drie mogelijke varianten: de papieren maaltijdcheque, de digitale maaltijdcheque en de afschaffing van de maaltijdcheque en de vervanging ervan door een extra lijn op de loonfiche. De studie is duidelijk. Werkgevers winnen er jaarlijks 99 miljoen euro bij, handelaars jaarlijks 78 miljoen wanneer men kiest voor de extra lijn op de loonfiche en dus de afschaffing van de papieren en elektronische maaltijdcheque.

	Papieren maaltijdcheque	E-maaltijdcheque	Extra lijn op de loonfiche
Kost werknemer (louter administratief)	20.759.220 euro	7.035.069 euro	0 euro
Kost werkgever	111.523.089 euro	61.060.700 euro	11.724.930 euro
Kost handelaar	84.246.847 euro	15.952.930 euro	5.999.225 euro

Uit deze studie van de DAV blijkt dus duidelijk dat het afschaffen van de maaltijdcheque de goedkoopste optie is. Niet alleen voor werkgevers en handelaars, maar ook voor werknemers trouwens. NSZ is al een hele tijd fervent voorstander van de schrapping van de maaltijdcheque, zowel in zijn papieren als digitale variant. De tegenwaarde van de cheque kan dan geboekt worden als een netto vergoeding op de loonbrief onder de noemer 'maaltijdvergoeding'. Werknemers en werkgevers moeten hierop dan geen sociale zekerheidsbijdragen betalen. Werknemers hoeven dus geen eurocent minder te verdienen.

Voorstanders van de maaltijdcheques beweren dat een extra lijn op de loonbrief gepaard zou gaan met een verlies voor de Belgische handel, aangezien werknemers dan niet meer verplicht zijn om voeding aan te kopen en al evenmin bij Belgische handelaars. Wat die voorstanders vergeten, is dat voeding voor iedereen een basisbehoefte is die dagelijks moet worden ingevuld en geen luxeproduct. 'Believers' van maaltijdcheques vrezen ook dat met een extra lijn op de loonbrief de sociale zekerheidsvoordelen op elk moment kunnen worden teruggeschroefd door de regering, maar dat is al evenzeer mogelijk met de huidige maaltijdcheque.

Het afschaffen van de maaltijdcheque is kortom een administratieve vereenvoudiging waar iedereen mee gediend is. Het betekent minder rompslomp voor werkgever, werknemer en handelaar. Uit onderzoek dat NSZ vorig jaar afnam, bleek alvast dat driekwart van de handelaars er voorstander van is om de maaltijdcheque in zijn geheel af te schaffen en dat bedrag als nettoloon uit te keren aan werknemers.

NSZ is trouwens ook geen voorstander van de elektronische maaltijdcheque. Ten eerste omdat de kostprijs voor de handelaar en de horecabaas weinig transparant is. Soms valt de elektronische cheque zelf duurder uit dan de papieren variant en dat is tegen alle beloftes en erkenningsvoorwaarden in. Bovendien zorgt de e-cheque voor extra rompslomp en kosten, aangezien handelaars en horeca-exploitanten met de vier aanbieders afzonderlijk contracten moeten afsluiten. Daarnaast is het ook zo dat ongeveer de helft van de voedingswinkels en de horecazaken niet over een betaalterminal beschikt, terwijl dat onontbeerlijk is om alle elektronische maaltijdcheques te kunnen aanvaarden.

4.10 E-facturatie

In tijden van digitalisering moet E-facturatie de norm worden. Het zorgt daarenboven voor een administratieve vereenvoudiging en een kostenbesparing. De e-invoicerichtlijn van het Europees parlement stuurt op deze evolutie aan. Gezien België een kmo-land is, dient in deze wel steeds deze premisse in het achterhoofd worden gehouden. In die zin mag een e-facturatie geen extra kosten, noch administratieve rompslomp veroorzaken voor de ondernemer. Volgens NSZ hebben de betrokken overheden er alle belang bij dit mee te ondersteunen en te sensibiliseren. Dit door een snellere betalingstermijn toe te staan in geval van elektronische facturatie en door het behoud van de verhoogde investeringsaftrek van 20 procent voor digitale vaste activa die dienen voor de integratie en uitbating van e-factuursystemen.

4.11 Betalingsachterstand

Wanbetalingen kosten de Belgische economie jaarlijks handenvol geld. Ondanks Europese en Belgische wetgeving en een verbeterde conjunctuur, blijft betalingsachterstand het bedrijfsleven parten spelen. 1 op 8 facturen wordt veel te laat of niet meer betaald.

NSZ wenst de Belgische wet van 2002 'ter bestrijding van de betalingsachterstand' dan ook de wet grondig te herbekijken. Momenteel heerst het principe van een '30 dagen betalingstermijn', maar laat nog veel uitzonderingen toe. Er moet in een vernieuwde wetgeving uitdrukkelijk bepaald worden dat die uitzondering nooit langer mag bedragen dan 60 dagen. Daarenboven moet het in business-to-businesscontracten mogelijk zijn om afspraken te maken omtrent de factuurdatum. De procedure tot invordering van onbetwiste geldschulden moet uitgebreid worden van enkel een ondernemer-tot-ondernemermaatregel naar een ondernemer-tot-consumentmaatregel.

5. Handelspraktijken

5.1 Behoud sperperiode

In november 2012 zorgde het Hof van Cassatie voor een belangrijk precedent door te oordelen dat de sperperiode in strijd is met de Europese regelgeving. NSZ vindt, net zoals de huidige federale regering, dat de sperperiode niet strijdig is met de Europese regels omdat ze enkel dient om oneerlijke concurrentie tussen de marktspelers te vermijden en niet om de consument te beschermen. Het Europees Hof van Justitie zegt immers alleen dat de sperperiode niet wettig is wanneer de sperperiode dient om de consument te beschermen. Dan is ze in strijd met de richtlijn 2005/29/EG over de oneerlijke handelspraktijken. Indien de sperperiode echter dient om oneerlijke concurrentie tussen de marktspelers te vermijden, is er geen probleem en kan de sperperiode blijven bestaan. Ook de volgende federale regering moet onverkort achter de sperperiode blijven staan.

Waarom is de sperperiode zo belangrijk voor de kleinhandel? Zonder sperperiode zouden de grote ketens de zelfstandige modehandel helemaal wegblazen. Die laatste kunnen altijd wel iets in promotie zetten en ze beschikken over een grote marketingmachine om het grote publiek te bereiken.

5.2 Elektronisch betalen

In vergelijking met o.a. Nederland hinkt het elektronisch betalen in België nog steeds achterop. Elektronisch betalen wordt echter algemeen beschouwd als veiliger voor zowel handelaar als consument, omdat er minder cash geld circuleert.

Indien we het elektronisch betalen nog verder willen stimuleren, moet het elektronisch betaalverkeer verder goedkoper worden voor handelaars. Dik kan door het verwerken van de kleine bedragen, bijv. alle betalingen onder 5 euro gratis te maken.

Er moet ook nog verder gewerkt worden aan het vertrouwen van de handelaars in het elektronische betaalverkeer. Vooral de snelheid waarmee de betaling van de klant op de eigen rekening komt, is hierbij van groot belang.

5.3 E-commerce

Het belang van de e-commerce in België is aanzienlijk. De waarde van de e-commerce bedroeg einde 2018 11,84 miljard euro. Bovendien wordt dit bedrag gehaald dankzij een jaar-op-jaargroei van 12 procent. Om deze groei te ondersteunen moeten de Belgische handicaps aangepakt worden. Onze grootste handicap is de arbeidskost. Die ligt in het buitenland tien tot twintig procent lager dan in België. Nederlandse bedrijven kunnen ook veel gemakkelijker tijdelijke krachten aannemen tijdens piekmomenten. Winkels voeren dan ook een felle race tegen de klok om de veeleisende klant op zijn wenken te bedienen. Alleen is de Belgische wetgeving daar niet op afgestemd en moet dus consequent worden aangepast.

5.4 Handelskernversterking

5.4.1 De strijd tegen leegstand

De concurrentie met grote ketens, baanwinkels en supermarkten zorgde mee voor extra leegstand in de centra zelf, aangezien die grote winkels zich meestal aan de rand van de stad of gemeente vestigen.

Gevolg: leegstaande handelspanden worden een alsmaar groter probleem. Er staan nu ruim 20.000 panden leeg in België, op een totaal van 209.329, zo blijkt uit cijfers van 2017. In totaal gaat het om 9,6 procent van alle winkelpanden: in Vlaanderen 9 procent, in Brussel 10 procent en in Wallonië 11 procent, aldus onderzoeksbureau Locatus.

Uiteraard speelde de economische crisis een belangrijke rol bij de hogere leegstand. Maar ook de shopping centra en de grote winkelketens, die zich doorgaans aan de rand van de stad vestigen, verklaren de toegenomen leegstand.

Het probleem is dat er steeds meer dergelijke handelszones bijkomen. Dergelijke initiatieven knippen de handelszaken in het centrum dood en zorgen voor beenharde concurrentie. Voorbeelden uit het verleden leren ons dat dergelijke projecten de leegstand in een handelskern verdubbelen, zoals dat bijvoorbeeld in Sint-Niklaas het geval was na de komst van het Waasland Shopping Center.

NSZ schuift een aantal remedies naar voor om die leegstand aan te pakken:

- **AANMOEDIGINGSPREMIE, GEEN LEEGSTANDSHEFFING**
Een aanmoedigingspremie voor ondernemers die een leegstaand betrekken lijkt ons geen overbodige luxe. Dat gebeurt nu al in een aantal steden, maar het moet overal de norm worden. Deze optie is in ieder geval te verkiezen boven het heffen van een hogere leegstandsbelasting.
- **POP-UPS**
NSZ pleit ook voor pop-ups, dat zijn leegstaande panden die als commerciële ruimte gebruikt worden door prestarters en startende ondernemingen, maar ook door gevestigde ondernemers die willen nagaan of een bepaald product of concept ook in een andere stad of gemeente aanslaat. Door dergelijke oefenwinkels aan te bieden, stimuleert een stad of gemeente ook meteen het lokaal ondernemerschap, wat voor de nodige terugverdieneffecten zorgt. Ook stelt NSZ voor om de lokale bevolking mee te laten oordelen, in samenwerking met de steden en gemeenten, over welke winkels er bijkomend nodig zijn in hun stad of gemeente. Op die manier kan er gezorgd worden voor een divers handelaanbod dat inspeelt op de noden van iedereen.

➤ **FAKE SHOPS**

Tot slot kan de hinder van leegstand ook tot een minimum beperkt worden door leegstaande etalages aan een zeer lage prijs te verhuren aan de omliggende handelszaken of te werken met zogenaamde 'fake shops'. Bij dergelijke nep- of maskeerwinkels zorgt men niet voor een nieuwe bestemming, maar worden etalages dichtgespijkerd met platen. Op die platen verschijnt dan een afbeelding van een mogelijke winkel. Die praktijk wordt in Groot-Brittannië courant toegepast en maakt het straatbeeld alvast visueel aantrekkelijker.

5.4.2 De verschuiving naar 'belevingsshopping'

Steeds vaker en meer zijn consumenten op zoek naar een totaalbeleving. Grote shoppingcentra spelen hier al op in, denk maar aan de Man Cave in Wijnegem Shopping Center. De gewestelijke overheden dienen de steden en gemeenten te initiëren, warm te maken en te ondersteunen om in hun centra zoveel mogelijk animatie en diensten aan te bieden aan de potentiële consument. NSZ denkt hierbij aan onder meer aan een kinderdagverblijf waar consumenten hun kinderen veilig kunnen laten spelen terwijl zij inkopen doen, aan meer samenwerking met de handelaarsverenigingen, ondersteunende en overkoepelende initiatieven met de horeca, enzovoort.

5.4.3 Strenger vergunningsbeleid voor baanwinkels en shoppingcentra

Grote projecten rond nieuwe shoppingscentra en baanwinkels dienen onderworpen te worden aan een meer kritisch oog wat betreft de verschillende vergunningen. Dit soort project draineert de handelscentra leeg en zijn absoluut niet opportuun voor onze de steden en gemeenten zelf, als voor economische factoren als bijvoorbeeld de werkloosheid.

5.5 Handelshuur

Tijdens de 6de Staatshervorming werd het beleidsdomein huur naar de regio's overgeheveld. De handelshuurwetgeving is van toepassing op alle contracten betreffende een onroerend goed dat in hoofdzaak gebruikt wordt voor kleinhandel of ambachtelijke activiteiten, waarbij het rechtstreekse contact gebeurt in het gehuurde pand zelf. In Vlaanderen werd de hervorming van het handelshuurrecht doorgevoerd, onder meer de door de invoering van het Decreet houdende huur van korte duur voor handel en ambacht dat sinds 1/9/2016 een juridisch kader biedt voor de pop-up stores. De ondernemers zelf zijn geen vragende partij voor een doorgevoerde hervorming van de handelshuur. Dit omwille van het feit dat dat intraregionale verschillen nefast zijn voor de vele ondernemers die in verschillende gewesten actief zijn. Dit leidt tot complexer onderneming, onder meer door meer administratieve rompslomp.

Een georganiseerd kader tussen de verschillende gewesten, waar de principes gelijklopend zijn, maar er slechts verschillen zijn op basis van specifieke kenmerken lijkt NSZ het meest opportuun. Volgens NSZ bevat zulke regelgeving volgende principes:

- Duidelijke criteria bij herziening van de huurprijs
- Er is nood aan een duidelijk kader inzake de herstellingen die ten laste van hetzij de huurder of de verhuurder liggen.
- De beëindiging van het handelshuurcontract, mits onderling overleg, moet door middel van een eenvoudige registratie kunnen. Dit bespaart op kost en tijd die de authentieke akte of verklaring via de rechter.
- Panden in handen van openbare actoren dienen onder dezelfde voorwaarden verhuurd te worden, dus met dezelfde bescherming, als panden verhuurd door private actoren.
-

5.6 Recyclage verpakkingen

Twintig jaar geleden achtten we het nooit voor mogelijk, toch lijken we te evolueren naar een afvalvrije- en plasticarme winkelcultuur. Het debat woedt al een poosje, maar lijkt nu in een stroomversnelling te komen. Voor het overgrote deel zijn plastic zakken en verpakkingsmateriaal in ons land verboden, toch lijkt er nog een lange weg af te leggen alvorens de Europese norm van 2025 wordt behaald.

NSZ heeft wel zijn bedenkingen bij de voorstellen voor een statiegeldsysteem voor blikjes en plastic drankverpakkingen en wil de focus liever verleggen naar een betere recyclage. Er dient hierover voornamelijk meer samenwerking te gebeuren op Europees vlak. Zo moeten de productnormen voor verpakkingen op Europees niveau liggen. De Europese norm voor het gebruik van gerecycleerd materiaal in PET-drankverpakkingen ligt op minstens 25%. NSZ ondersteunt deze maatregel die het gebruik van gerecycleerd materiaal in drankverpakking stimuleert.

6. Mobiliteit

Het zich op een vlotte manier kunnen verplaatsen is voor ondernemers een ontegensprekelijk voorwaarde om hun dagelijkse activiteiten uit te voeren. In die zin is het één van de grote uitdagingen van de verschillende gewesten aan ons land om de fileproblematiek en de zorg voor ons leefmilieu te verzoenen met de verplaatsings- en parkeernoden van de Belgische ondernemer.

6.1 Slimme kilometerheffing

In de verschillende gewesten gaan stemmen op voor de invoering van een kilometerheffing. NSZ heeft begrip voor de beweegredenen, maar wenst een aantal voorwaarden naar voor te schuiven die de invoering van zulke heffing niet te zwaar belasten voor de ondernemer, die wel degelijk zijn wagen(s) nodig heeft bij de uitvoering van zijn activiteiten.

- Geen invoering van de kilometerheffing als een aantal andere voertuigerelateerde taken niet verdwijnen zoals de BIV en de jaarlijkse verkeersbelasting
- Herbekijken van het systeem van accijnzen op brandstof dat vandaag eigenlijk reeds een onrechtstreekse vorm van kilometerheffing betekent
- Een uniform beleid voor de 3 gewesten. Ondernemen stopt niet bij een gewestgrens. Het invoeren van verschillende maatregelen en regelgeving in de verschillende gewesten zal voor ondernemers enkel meer administratieve rompslomp en verwarring betekenen
- Brussel: geen stadstol. NSZ vindt de invoering van een stadstol in Brussel absoluut geen goed idee. De Brusselse handel en horeca hebben het de laatste jaren niet gemakkelijk gehad, omwille van de aanslagen, de invoering van het circulatieplan en de algemene negatieve beeldvorming rond Brussel. Een stadstol zou de doodsteek betekenen voor vele handelaars en horeca-uitbaters die het nu al moeilijk genoeg hebben om hun klanten uit de Brusselse rand te behouden. NSZ wijst erop dat, na de bouwsector, de horeca en kleinhandel de 'faillissementsranking' aanvoeren en het aantal faillissementen in Brussel nog steeds hoger ligt dan in de andere regio's in dit land. Daarenboven zijn er heel wat Brusselse ondernemingen die werknemers te werk stellen die uit de andere regio's komen en het openbaar vervoer in Brussel is onvoldoende goed georganiseerd en uitgebreid dat alle werknemers hun auto kunnen laten staan voor hun woon-werkvervoer.
- Ontwikkelen van voldoende efficiënte alternatieven, zoals randparkings en een uitgebreid openbaar vervoersnetwerk. Pas wanneer deze voorwaarde is voldaan, kan volgens NSZ de stap gezet worden naar autowerende maatregelen.

6.2 Lage Emissiezones

Steeds meer wenst men te opteren voor een lage emissiezone (LEZ) in verschillende stadscentra. In Antwerpen en Brussel zijn deze LEZ reeds ingevoerd, niet zonder slag of stoot. Ook andere steden en gemeenten willen dit voorbeeld volgen. Op zich heeft NSZ niets tegen zulke zones, maar de organisatie vraagt wel aan de verantwoordelijke gewesten om op voorhand goed af te stemmen met ondernemers en ondersteuning te voorzien voor ondernemers die door de LEZ noodgedwongen een ander voertuig moeten aanschaffen. Die maatregel leidt meteen ook tot een versnelde vergroening van het wagenpark.

Ook is het noodzakelijk om in alle steden en gemeenten en over gewestgrenzen heen dezelfde criteria te bepalen zodat ondernemers in alle gemeenten en steden terecht kunnen met één en hetzelfde voertuig.

6.3 Leveringen

De bovengenoemde maatregelen wat betreft mobiliteit hebben ook hun weerslag op de leveringen bij ondernemers. Vooral bij de kleinhandel en horeca, waar leveringen een noodzakelijk onderdeel vormen van hun dagdagelijkse bezigheden, is het leveringsvraagstuk van essentieel belang in de nabije toekomst.

Daarenboven leeft momenteel 74% van de Europese bevolking in stedelijke gebieden, en tot 2021 wordt in Europa een toename van 69% verwacht in het aantal pakketbezorgingen. Deze trend laat zich ook voelen in België. Logischerwijs situeren detailhandels en horecazaken zich het meest rond de meer dichtbevolkte bevolkingskernen. Dit houdt in dat modellen voor transport en logistiek gericht moeten zijn op oplossingen voor dichtbevolkte, hoogontwikkelde steden.

Stedelijke consolidatiecentra zijn in opkomst. Dit zijn locaties waar alle leveringen van meerdere leveranciers worden verzameld en gesorteerd en in een bepaalde wijk of straat worden bezorgd, zodat er minder transportbewegingen nodig zijn en de vrachtcapaciteit beter wordt benut. Het gebruik van stedelijke consolidatiecentra kan een kostenbesparing van 25% per bezorgd pakket opleveren, waarbij de totale afgelegde afstand voor de bezorging met maximaal 45% kan worden verminderd. Bovendien dalen de onderhoudskosten van het wagenpark, neemt de uitstoot van CO₂, stikstofdioxide en fijnstof af en wordt de verkeersdrukte minder.

Er kan ook met nachtbezorging worden geëxperimenteerd om de verkeersdrukte overdag te vermijden, zodat grotere vrachtwagens ingezet kunnen worden en minder ritten nodig zijn. Dit model vereist niet alleen dat de overheden de beperkingen voor nachtelijk vervoer herzien, maar creëert ook een behoefte aan veilige afleverlocaties, zoals slimme afhaalkluisjes. Indien nachtbezorging aanslaat, zal het percentage in één keer geslaagde leveringen stijgen en daalt de totale rijtijd doordat de wegen minder druk zijn. Als nachtbezorging wordt gecombineerd met stedelijke consolidatiecentra, elektrische voertuigen, AGV's, vrachtpooling en pakketkluisjes, heeft dit ook voordelen voor het milieu, omdat de totale uitstoot met maximaal 30% kan worden verminderd terwijl de kosten per pakket met 25% tot 55% dalen

Echter, de innovatie-, administratieve en organisatiekosten die hiermee gepaard gaan, dienen door de betrokken gewesten ondersteund te worden wanneer we niet wil dat de verschillende betrokken sectoren niet nog extra onrechtstreeks belast worden. In die zin vragen wij van de verschillende gewesten een wel doordacht plan om een antwoord te bieden aan het leveringsvraagstuk dat de ondernemer ondersteund en niet dwarsboomt.

6.4 Parkeerbeleid

Het parkeerbeleid wordt in België voornamelijk in handen gelegd van de steden en gemeenten. Dit wil volgens NSZ niet zeggen dat er vanuit de verantwoordelijke gewesten niet moet gestreefd worden naar een aantal richtlijnen wat betreft het parkeerbeleid in wat wij 'economisch belangrijke zones' noemen, zoals bijvoorbeeld de verschillende handelskernen.

Uit onderzoek van NSZ bij de 308 Vlaamse steden en gemeenten blijkt dat 46 procent onder hen geen parkeerbeleid heeft uitgestippeld. Zowel landelijke gemeenten (75 procent) en verstedelijkte gemeenten (59 procent) zien hier geen behoefte in. De grote steden scoren beduidend beter, aangezien slechts 10 procent geen parkeerbeleid heeft uitgetekend. Opmerkelijk is ook dat 28 procent van de steden en gemeenten zelf aangeeft over te weinig parkeerruimte te beschikken: 30 procent in de verstedelijkte gemeenten, 25 procent in de landelijke gemeenten en 23 procent in de steden. Bovendien stellen we vast dat bij openbare werken stevast parkeerplaatsen als eerste sneuvelen. Onder het mom van verfraaiing en uit ecologische overwegingen plant men dan liever bomen en struiken. Stadsverfraaiing is belangrijk, maar mag niet ten koste gaan van de broodnodige parkeerinfrastructuur voor de lokale handel. Vooral het ontbreken van een parkeerplan per gemeente is ons inziens problematisch. NSZ vraagt de gewesten de gemeentes hierin te stimuleren en hen te wijzen op het belang van een 'economische check' bij het invoeren van dergelijk parkeerbeleid.

Een specifieke zaak betreft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2014 ging het Gewestelijk Parkeerbeleidsplan (GPBP) van kracht met een kader dat voorziet in een parkeerbeleid. Hierin worden voornamelijk de types parkeerzones en de basistarieven van de vrijstellingskaarten vastgelegd. De Gemeentelijke Parkeeractieplannen moeten passen binnen dit Gewestelijk kader. En daar knelt het schoentje. Omwille van de vele meningsverschillen tussen de verschillende gemeentes en het gewest is dit parkeerbeleidsplan nog steeds niet in voege. Dit betekent concreet dat de verschillende gemeentes in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telkens verschillende voorwaarden, tarieven en reglementeringen hanteren op hun eigen grondgebied. Dit is problematisch in ondernemerscontext, voor ondernemers die zich in het ganse gewest dienen te verplaatsen, maar vooral in handelskernen die zich op de grens bevinden van verschillende gemeentes. Wij denken daarbij specifiek aan de Louizawijk, waar de zogenaamde 'goulet Louise' zich bevindt op het grondgebied van de stad Brussel, maar de aanpalende straten zich bevinden in de gemeente Elsene. Dit maakt dat zowel de ondernemer als zijn klanten vaak het slachtoffer zijn parkeerboetes, gezien zij, als ondernemer, slechts een parkeerkaart kunnen verkrijgen op adres van hun onderneming en dus in de betrokken stad/gemeente, of als klant niet beseffen dat zij geparkeerd staan in de 'verkeerde' gemeente. Het voorbeeld van de Louizawijk is illustratief voor vele van deze voorbeelden op territorium van het Brussels hoofdstedelijk gewest. NSZ vraagt een daadkrachtig parkeerbeleidsplan dat een demografische en economische logica volgt en niet vastgepind is op gemeentegrenzen.

7. Justitie

7.1 Strengere aanpak voor reclameronselaars

Uit een grootschalig onderzoek (maart 2013) van NSZ, waaraan 2325 ondernemingen hebben deelgenomen, blijkt dat 55 procent de afgelopen 12 maanden bestookt werd door malafide claims, zoals inlassingen in zogezegde bedrijven- of reclamegidsen, valse facturen en phishing. Sinds anderhalf jaar is er nochtans een wet in voege die strengere eisen oplegt aan reclamewerfers. Sindsdien moet de prijs en de duur van de overeenkomst ondubbelzinnig, in het vet en in het grootste lettertype in het document aangegeven worden. Die wet brengt weinig zoden aan de dijk en wordt haast nooit nageleefd, zo stelt NSZ vast.

Daarom pleit de ondernemersorganisatie voor een harde juridische aanpak voor malafide spelers. NSZ legt nu telkens bij de FOD Economie een klacht neer tegen zulke malafide bedrijven in de hoop dat er een proces-verbaal wordt overgemaakt aan het parket. En vaak gebeurt dat ook. Maar daarna op niveau van de parketten gebeurt er vaak niets meer. De ondernemersorganisatie verwacht vooral een resoluter optreden van Justitie tegen zulke malafide bedrijven. De parketten moeten tonen dat het hen menens is met zulke ronselaars. Dat is tot nu toe jammer genoeg niet het geval. Slechts enkele malafide ronselaars werden effectief strafrechtelijk veroordeeld in ons land. Er is een krachtiger signaal nodig. Al te vaak blijkt dat de parketten dit soort van economische fraude niet prioritair behandelen. Dat is bijzonder jammer.

7.2 Overtredingen wet marktpraktijken harder aanpakken

Heel wat grote ketens lappen de wet op de marktpraktijken (en meer bepaald de regels over de sperperiode) flagrant aan hun laars. NSZ heeft ondertussen bij de FOD Economie talloze klachten ingediend tegen grote winkelketens. Telkens bevestigen de controleurs van de FOD dat het om flagrante inbreuken gaat, maar het parket seponeert deze klachten stevast omdat dit voor hen geen prioriteit is. Zo werkt Justitie dergelijke praktijken van grote winkelketens natuurlijk in de hand. Zij hebben lak aan bestaande regels, calculeren de eventuele risico's in en drijven de kleine handelaar zo in de verdrukking. Zo kan dit niet verder.

7.3 Veiligheid als eerste voorwaarde tot ondernemen

a. Winkeldiefstalboete

Winkeldiefstal blijft een plaag voor heel wat handelaars. Zulke diefstallen kapen zo'n 1,5 procent van de omzet weg in de kleinhandel. Tegelijkertijd doen 4 op de 10 handelaars nooit een aangifte wanneer ze met een winkeldiefstal geconfronteerd worden omdat ze toch niet geloven dat dit iets aan de zaak zou veranderen. Daarom is NSZ al jaren fervent pleitbezorger van de winkeldiefstalboete zodat handelaar en dief onderling een diefstal kunnen afhandelen. Concreet komt het systeem erop neer dat de winkeldief de handelaar een bedrag van 181 euro moet betalen wanneer de dief op heterdaad betrapt is. Een aparte, nog te bepalen inningsinstantie zorgt voor de afhandeling. De winkeldiefstalboete zou normaal gezien in de loop van 2019 ingevoerd moeten zijn. Dit is spijtig genoeg nog niet het geval. NSZ eist een snelle invoering, gezien de brede consensus over deze maatregel.

b. Verspreiden van beelden winkeldiefstal

Beelden van criminelen die een diefstal of een inbraak hebben gepleegd, moeten snel kunnen verspreid worden via website, sociale media, enzovoort.

NSZ stelt vast dat talrijke handelaars meer en meer, en dit zonder hiervoor enige toestemming te vragen, beelden openbaar maken van inbreuken die zij ondergaan en gefilmd hebben. Dit is een te begrijpen reactie op het feit dat dergelijke misdrijven te vaak onbestraft blijven en als waarschuwing voor toekomstige inbreuken. NSZ wenst dat de verspreiding van dergelijke beelden wordt toegelaten maar binnen een strikt gereguleerd kader om alle misbruiken en wantoestanden tegen te gaan.

c. Strengere aanpak justitie

Er werden in 2017 20.870 diefstallen door de politie geregistreerd en daarenboven worden 4 op 10 van dergelijke diefstallen gewoonweg niet aangegeven, vanwege het feit dat het parket te weinig vervolgt geeft aan dergelijke feiten. Diefstal, hoe klein ook, blijft een strafbaar feit en dient bestraft te worden.

8. Energie

8.1 Inleiding

Het NSZ omarmt de energietransitie in de strijd tegen de klimaatopwarming en onderschrijft dus ook het klimaatakkoord van Parijs. De klimaatspijbelers zijn onze klanten van morgen. Het NSZ pleit er voor dat er meer wordt ingezet op mitigatie, maar tegelijk ook reeds wordt geïnvesteerd in adaptatie:

- Mitigatie : het verder terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. De strijd tegen de klimaatopwarming is voor de middenstand geen bedreiging, maar een opportuniteit want creëert vele lokale jobs bij bvb. installateurs van energievriendelijke technieken.
- Adaptatie : het nemen van maatregelen die er voor zorgen dat onze samenleving met de onmiskenbare effecten van de klimaatopwarming kan omgaan. Als we onze steden niet leefbaar houden, dan zal de plaatselijke middenstand daar het eerste slachtoffer van zijn.

Wel is het NSZ van oordeel dat die energietransitie weloverwogen dient te gebeuren en er steeds moet worden uit gegaan van de 3 P's : Planet, People én Profit. De overheid moet inzetten op maatregelen die betaalbaar zijn en/of zichzelf terugverdienen. Zo is meer inzetten op zonne-energie een 'no regret'-maatregel, aangezien deze technologie vandaag reeds de goedkoopste stroom oplevert.

8.2 Goedkoper maken van de energiefactuur door de invoering van een energienorm

NSZ pleit voor een energienorm, die niet enkel voor de grote industriële verbruikers geldt. Reeds vandaag krijgen zij zéér grote vrijstellingen voor allerhande netkosten en heffingen. De slinger is daarbij teveel in de ene richting doorgeslagen. Vandaag betaalt een grote industriële verbruiker 50 €/MWh voor zijn stroom, terwijl een zelfstandige of kleine kmo 250 €/MWh betaalt. Dit is onredelijk, temeer omdat het de kmo's en zelfstandigen véél meer jobs per MWh creëren dan de grote bedrijven. De achterliggende redenering hierbij is dat lokaal verankerde economie (kmo's en zelfstandigen) niet zal delocaliseren omwille van een hogere stroomprijs. NSZ vindt dat er een eind moet komen aan het systeem waarbij de elektriciteitsfactuur als een verdoken belastingsbrief wordt beschouwd en pleit voor een energienorm voor de lokale economie.

8.3 Groene taxshift bij uitfaseren fossiele brandstoffen

Als men fossiele brandstoffen wil gaan uitfaseren - waar NSZ in het kader van mitigatie voorstander van is - dan is een groene taxshift daarbij wellicht een middel. NSZ wenst wel dat die taxshift beperkt blijft tot een herverdeling, maar geen verdoken belastingsverhoging inhoudt. M.a.w. en concreet : een stijging van de accijnzen (energiebijdrage) op olieproducten en gas, moet gepaard gaan met een even grote daling van de accijnzen op elektriciteit.

8.4 Bevoorradingzekerheid voor àlle ondernemingen

Het NSZ is van oordeel dat de bevoorradingzekerheid inzake elektriciteit cruciaal is voor onze lokale economie. Het is intussen aangetoond dat het langer open houden van oude kerncentrales daarbij geen oplossing is, maar eerder het probleem versterkt : zolang die oude kerncentrales mogen blijven, gebeuren er geen investeringen in nieuwe centrales. NSZ pleit daarom voor het handhaven van de door eerdere regeringen vastgelegde timing m.b.t. de sluiting van Doel 1, 2 en 3 en Tihange 1 en 2. NSZ pleit er voor om in 2023 (wanneer reeds 3 centrales zouden dicht zijn) opnieuw de balans op te maken en eventueel te bekijken of de 2 jongste centrales (Tihange 3 en Doel 4) eventueel 10 jaar langer moeten worden open gehouden.

8.4.1 Windenergie

NSZ is voorstander van offshore windenergie, maar is van mening dat de steun daarvoor verder moet worden afgebouwd én niet geheel via de elektriciteitsfactuur dient te worden betaald. In die zin steunt NSZ de beslissing om de bijkomende parken via een veilingssysteem toe te kennen, waardoor het project dat de minste subsidie vraagt zal worden weehouden.

8.4.2 Interconnectie

Ook een verdere interconnectie (import-exportcapaciteit) kan helpen de bevoorradingzekerheid te verhogen. NSZ meent dat de door Elia ingeslagen weg dus dient te worden verder gezet. In 2020 komt er een bijkomende verbinding met Duitsland (het Allegro project). De Duitse minister van Energie voor Reinland Pfalz opperde dat het geraadzaam zou zijn om niet 1.000 maar 2.000 MW kabel te voorzien. NSZ meent dat dit ernstig moet worden onderzocht.

8.4.3 Kijken naar Nederland

Net over de grens (2 km) met Nederland is er een nagelnieuwe gascentrale (Maasbracht), geopend in 2015, die niet wordt gebruikt vanwege overcapaciteit in Nederland. Het lijkt voor NSZ evident dat, i.p.v. nieuwe gascentrales in België te bouwen, een verbinding met deze centrale wordt aangelegd. Dat is veel kostenefficiënter.

8.4.4 Nucleair afval

NSZ vraagt dat de federale overheid er voor zorgt dat het Synatomfonds dat moet in staan voor de berging van het hoog- en middelradioactief afval voldoende en beschikbaar is. De vrees bestaat immers dat een immense factuur naar de volgende generaties wordt doorgeschoven, dit aangezien er momenteel grote twijfels zijn over de huidige en toekomstige beschikbaarheid en omvang van het fonds dat door Electrabel aan zichzelf werd uitgeleend.

8.5 Energie-efficiëntie en -optimalisatie bij kmo's:

NSZ pleit er voor dat de Gewesten meer aandacht besteden aan energie-efficiëntie bij kleinere professionele afnemers. kmo's en zelfstandigen zijn verantwoordelijk voor een kwart van het elektriciteitsverbruik in België, net zoveel als particulieren. Toch zijn de energie-efficiëntie programma's en premies quasi uitsluitend voorbestemd voor hetzij particulieren, hetzij grootverbruikers. De tertiaire sector blijft daar in de kou staan.

Kmo's en zelfstandigen hebben doorgaans noch de tijd, de middelen en de kennis in huis om de juiste beslissingen te nemen inzake energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. NSZ vraagt dat voor de sector een ontzorgingsprogramma wordt opgezet waarbij beroep kan gedaan worden op extern, objectief en belangeloos advies. Het aantal en de hoogte van premies voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie voor de sector moet een inhaalbeweging krijgen.

Het is intussen in meerdere studies aangetoond dat zonne-energie de goedkoopste manier is om stroom te produceren. Bovendien leveren zonnepanelen geen enkele hinder op. NSZ is derhalve van mening dat de overheid nog meer moet inzetten op zonne-energie. Dit kan door het verder uitbouwen van initiatieven als het door het NSZ geïnitieerde en door het VEA ondersteunde 'KMO-zonnecoach'.

Zonne-energie is er niet altijd. (Batterij)opslag is dan ook heel belangrijk als zonne-energie mee moet in staan voor de bevoorradingszekerheid. Niettegenstaande batterijopslag steeds goedkoper wordt, is de business case ervoor vandaag niet meer dan 'break-even'. NSZ pleit er daarom voor dat in de 3 gewesten opslag wordt aangemoedigd. Dat moet niet noodzakelijk via een subsidie, dat kan ook tarifair. Zo zou bvb. een duurder avondlijk distributietarief gecompenseerd door een evenredig goedkoper tarief op het middaguur batterijopslag kunnen stimuleren.

8.6 Verlagen van de distributienettarieven

Distributienettarieven voor en heffingen op elektriciteit moeten in de volgende legislatuur sterk dalen. Diverse studies van de CREG en VREG hebben aangetoond dat deze voor kleinzakelijk verbruik in de 3 Gewesten véél hoger liggen dan in de ons omringende landen. Het Vlaams Gewest springt daar bovendien nog eens uit in negatieve zin.

Dat de gemeenten een dividend ontvangen voor de investeringen in publieke net- en leidingeninfrastructuur, is de evidentie zelf. Dat dergelijk dividend voor een risicoloze investering véél hoger ligt dan de normale rente is niet langer verdedigbaar.

NSZ pleit er bovendien voor dat er een forse sanering komt in de geldverslindende veelheid van politieke mandaten in energie-intercommunales.

8.7 Uitfasering laagcalorisch gas

Het NSZ maakt zich zorgen over de uitfasering van het Nederlandse laagcalorisch gas : de Nederlandse overheid heeft aangekondigd de gaswinning in Groningen af te bouwen en te stoppen met export (naar o.m. België) in 2023. Daartoe dient het Belgische laagcalorische gasnet (goed voor 1/3 van de leveringen) te worden omgeschakeld naar een hoogcalorisch gasnet. Niet alleen is er nauwelijks een begin gemaakt met die omschakeling, de Belgische timing gaat voorlopig nog steeds uit van een (eerder door Nederland bepaalde) deadline van 2029. Afnemers uit het laagcalorische gebied dreigen dus zonder gas te vallen. Sowieso kost de omschakeling voor kmo's en zelfstandigen met een verouderde installatie heel wat geld (want deze moet worden vernieuwd). Bovendien moet men zich de vraag stellen of het wel zinvol is om anno 2023 nog te investeren in nieuwe gasinfrastructuur, wetende dat we in 2050 ook helemaal van het gas af moeten.

8.8 Lage Emissiezones

De trend naar meer autoloze winkelstraten, het invoeren van Lage Emissie Zones, e.d., om onze steden meer leefbaar te maken, juicht het NSZ toe. Meer leefbare steden zijn aangenamer om te shoppen. Wél eist het NSZ flankerende maatregelen om het winkelen in eigen stad of streek eerder te stimuleren dan te ontmoedigen, als daar zijn : een beter openbaar vervoer, randparkings met shuttlediensten, ecologische pakjesleveringsdiensten, elektrische 'hop & go'-busjes in winkelstraten, boodschappenlockers,...

8.9 Elektriciteitsdistributietarieven Vlaanderen

De Vlaamse elektriciteitsdistributietarieven zijn, volgens een studie van PWC in opdracht van de VREG, de duurste van West-Europa. Op de elektriciteitsfactuur van een kleine professionele afnemer is het deel 'electriciteit' slechts goed voor een kwart van de totaalcost. De rest bestaat uit netkosten en heffingen. NSZ is van mening dat dit dringend moet veranderen.

Bovendien zijn er zeer grote verschillen tussen de netbeheerders onderling. Voor NSZ kan het niet dat een bakker in Kortrijk 20 % meer voor stroom betaalt als een bakker met eenzelfde verbruik in Antwerpen.

8.10 Vlaanderen – digitale energiemeters

De omschakeling naar digitale energiemeters kan een opportuniteit zijn voor kmo's en zelfstandigen die vandaag nog een YMR-meter hebben. Het zal toelaten om gebruik te maken van specifieke en lagere tarieven. Maar de prosumenten (eigenaars van zonnepanelen) onder de kmo's en zelfstandigen mogen niet het kind van de rekening worden. NSZ vraagt dat dit onafhankelijk en degelijk wordt onderzocht en eventueel flankerende maatregelen worden genomen (zoals de hierboven gesuggereerde steun voor batterijen).

8.11 Waals Gewest – surcharge Elia

NSZ vraagt dat – welke maatregel de regulator CWaPE ook neemt – de 'surcharge Elia' niet meer stijgt. Ook hier stelt NSZ eens te meer vast dat grote verbruikers tot 85 % korting krijgen op het tarief van 13,8159 €/MWh, terwijl kleinzakelijke verbruikers het volle tarief betalen.

8.12 Waals Gewest - prosumentarief

De afscheidnemende Waalse regering heeft beslist om een prosumentarief in te voeren vanaf 01/01/20 voor nieuwe PV-installaties. Enerzijds is het goed dat er geen retro-actieve maatregelen worden genomen, anderzijds kan men nu al voorspellen dat er in 2020 zeer weinig PV-installaties in Wallonië zullen worden gebouwd, wat nefast kan en zal zijn voor 'onze' installateurs.

9. Onderwijs

9.1 Ondernemingszin promoten en zorgen voor een betere kennis bedrijfsbeheer

Ons onderwijs is helemaal niet aangepast aan het bedrijfsleven. Kennis over bedrijfsbeheer komt veel te weinig aan bod. En dat is erg jammer. Het onderwijs zorgt op die manier voor een vals gevoel aan veiligheid. Mensen die pas afstuderen, denken doorgaans dat ze klaar zijn om met een eigen zaak te beginnen, maar dat is niet helemaal zo. Dat is niet hun fout, maar heeft te maken met het gebrek aan aandacht dat het onderwijs hieraan besteedt.

De remedie is simpel: het onderwijs moet ondernemingsgezinder worden. Een vak ondernemerschap moet verplichte kost worden, zowel in het middelbaar als in het hoger onderwijs. Eventueel kunnen we een soort algemene studie ondernemerschap inlassen. Studenten zouden deze studie moeten kunnen volgen ongeacht de richting, faculteit of hogeschool. Hoe ondernemen is immers transversaal eerder dan richtinggebonden.

Praktijkgerichte kennis eventueel gepaard gaande met stage moet veel beter kunnen inspelen op de realiteit. Dat geldt ook voor zij die nog kennis bedrijfsbeheer moeten opdoen om als zelfstandige te kunnen starten (cfr. vestigingsreglementering).

Vierde kwartaal 2018: duidelijke stijging aantal starters in Vlaanderen, na afschaffing kennis bedrijfsbeheer

Jaar (kwartaal 4)	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
2018	23.097	9.130	5.165
2017	18.980	9.146	5.189
2016	18532	8.799	5.035
2015	17690	8472	4.624
2014	16958	8.355	4.688

9.2 Stimuleer de leertijd

Het aantal leerlingen in de leertijd daalde de laatste tien jaar van zeventuizend naar amper drieduizend jongeren in 2013. Het opleidingstraject, waarbij jongeren vier dagen praktijk in een bedrijf koppelt aan één dag theorie op de schoolbanken, zit in vrije val. Jongeren en hun ouders moeten werkplekleren zien als een evenwaardig alternatief dat hen een mooie toekomst kan opleveren. Dat gebeurt nu nog veel te weinig. Ouders zien hun kinderen liever een algemene richting volgen omdat dat beter staat, maar die redenering houdt echt geen steek. Een goed opgeleide stielman of -vrouw kan veel meer kanten uit dan iemand die enkel een ASO-diploma op zak heeft.

In Vlaanderen bestaat er ook nog het Deeltijds Beroeps Secundair Onderwijs (DBSO), waar vormen van leren (2 dagen per week) en werken (3 dagen per week) eveneens gecombineerd worden, maar die opleiding is gevoelig minder vakgericht dan de leertijd. Het DBSO wordt georganiseerd door de scholen zelf, terwijl bij de leertijd de regie in handen is van Syntra. Scholen doen er vaak alles aan om leerlingen in hun rangen te houden en verwijzen jongeren die leermoe zijn gemakkelijk door naar het DBSO. Gevolg is dat de jongeren vaak minder gemotiveerd zijn. Dat, gecombineerd met de minder vakgerichte opleiding, zorgt ervoor dat werkgevers minder zitten te schreeuwen om jongeren uit het DBSO. Het aantal leerlingen binnen het DBSO is de afgelopen vijf jaar wel met een kwart toegenomen.

Qua werkzekerheid kan de leertijd alvast wel de nodige adelbrieven voorleggen. Jongeren die dat opleidingstraject hebben gevolgd, hebben binnen het jaar 85 procent kans op een job. Bovendien gaat binnen de vijf jaar 40 procent van de leerjongens en -meisjes als zelfstandige aan de slag. De reden voor dit succes ligt voor de hand: bij de leertijd moet de match tussen vorming en werkplek perfect zijn. Een voorbeeld: een slagersstudent in de leertijd zal dus steeds met het vlees zelf moeten bezig zijn en niet pakweg kunnen helpen bij de bediening in de zaak. Het is dan ook weinig verbazend dat werkgevers leerjongeren uit de leertijd graag zien komen. Zij willen immers jongeren die het vak aardig meester zijn.

Bovendien valt op dat de meeste jongeren de leertijd doorlopen in sectoren die smeken om goed opgeleid personeel, zoals bouw, horeca, verkoop of administratie. Het gaat in de meeste gevallen om sectoren waarbinnen kmo's en zelfstandigen smeken om geschikte arbeidskrachten. In die zin kan het promoten van de leertijd meteen ook het aantal knelpuntberoepen doen dalen en slaan we twee vliegen in één klap.

NSZ vraagt ook om nieuwe, moderne beroepen uit de dienstverlenende sector op te nemen in het werkplekleren, aangezien de focus nu iets te eenzijdig ligt op eerder ambachtelijke beroepen. Een uitbreiding van het pakket en een gezonde mix tussen eerder ambachtelijke en technologische beroepen kunnen de leertijd opnieuw aantrekkelijk maken. In landen als Duitsland en Zwitserland is een beroepsopleiding, waarbij leren en werken gecombineerd worden, de norm. Dat moet ook in ons land mogelijk zijn.

10. Een verbeterd ondernemersklimaat

10.1 Geen sluitingsplicht om compensatie bij openbare werken te krijgen

Sinds 1 juli 2017 krijgen ondernemers in het Vlaams Gewest die te maken krijgen met openbare werken rond hun zaak, onder bepaalde voorwaarden, een compensatievergoeding van 2000 euro bruto dat zonder dat ze hun zaak moeten sluiten. Dat is volgens NSZ een positieve evolutie. Uit cijfers van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) blijkt dat 4062 ondernemers in 2018 een hinderpremie ontvingen, dit voor een totaalbedrag van 8.124.000 euro. In 2017 kregen 2331 ondernemers een hinderpremie, voor een totaalbedrag van 4.662.000. Een opmerkelijke stijging ten opzichte van de periode dat de zaak wel nog moest gesloten worden, maar niet voldoende.

Uit een onderzoek van NSZ, waaraan 536 ondernemers deelnamen, blijkt echter dat 68 procent te lijden heeft gehad onder openbare werken. Het grootste struikelblok voor het niet ontvangen van de premie blijkt de afbakening van de hinderzone te zijn. Die hinderzone wordt momenteel heel 'strak' afgebakend en is meestal enkel uitgetekend in het gedeelte waar de werken effectief plaatsvinden. NSZ wil dat de hinderzone breder wordt vastgelegd. Een zaak die zich bevindt in een aanpalende straat waar openbare werken plaatsvinden, kan evengoed enorme last en zelfs inkomensverlies ondervinden omwille van die werken, zelfs al vinden de werken niet plaats in de straat waar de zaak gelegen is.

Hinderpremie 2018 (12 maanden)		
Provincie	Aantal toekenningen	Bedrag
Antwerpen	1256	2.512.000
Limburg	486	972.000
Oost-Vlaanderen	1061	2.122.000
Vlaams-Brabant	451	902.000
West-Vlaanderen	808	1.616.000
Totaal	4.062	8.124.000

inkomensvergoeding met sluitingsplicht (80€/dag)				premie zonder sluiting (2000€/maand)	
2013	2014	2015	2016	2017 (half jaar)	2018
366	427	472	447	2331	4062

Niet enkel de afbakening van de hinderzone blijkt een probleem. Ook de voorwaarde dat men maximaal 9 personeelsleden in dienst mag hebben, blijkt een struikelblok. Daarenboven is de premie vastgelegd op 2.000 euro en wordt er geen rekening gehouden met de normale inkomsten, noch met het eventueel gederfd verlies. NSZ pleit voor een overleg met VLAIO om deze maatregel te herevalueren. Het uitgangspunt van de hinderpremie is een enorme stap vooruit. De toekenning gebeurt quasi automatisch en er is geen sluitingsplicht, wat in de voorgaande wetgeving wel het geval was. Dat wil niet zeggen dat er geen ruimte meer is voor verbetering.

10.2 Efficiënt betaalverkeer

Elektronisch betalen wordt alsmat populairder. Volgens Worldline stijgt het aantal elektronische betalingen elk jaar met 10 procent en worden er ongeveer 2 miljard elektronische transacties afgehandeld. Toch blijft de Belg ook graag cash betalen, nog steeds meer dan de helft van de Belgen betaalt cash aan de kassa. Dit vertegenwoordigt volgens de Europese Centrale bank ongeveer een derde van de geldwaarde uitgegeven in handelszaken. Vele ondernemers geven echter aan dat elektronisch betalen voor hen nog steeds duur uitvalt. Nochtans hebben verschillende bedrijven die deze diensten aanleveren hun prijzen verlaagd en kwamen er bijvoorbeeld pakketten op de markt die de terminal, een vast aantal transacties en het onderhoudscontract vastlegden in één prijs. Daarenboven werd de interchange fee vastgelegd door Europese wetgeving. Dit heeft in praktijk echter niet gezorgd voor een verlaging van de kostprijs voor de ondernemer.

Wanneer men het volume aan elektronische betalingen wenst te verhogen moeten men rekening houden met de belangen van de verschillende betrokkenen (banken, ondernemers, consumenten en de overheden). In buurland Nederland werd reeds in 2002 een overlegplatform opgestart (Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer) dat de promotie van elektronische betaling als doel heeft. Dit heeft een duidelijke stijging in het aantal elektronische betalingen te weeg gebracht.

Gezien de Belg nog steeds graag cash betaald, is het ook nodig om deze vorm van betalingsverkeer te ondersteunen. Veel cash geld in kassa betekent echter een aantal risico's, bijvoorbeeld op geweldpleging bij diefstal, die dienen vermeden te worden. Door de nieuwe wet op de Private veiligheid kan het deponeren van cash geld in een geldautomaat, die de handelaar zelf in bezit heeft, enkel via een bewakingsonderneming. Dit impliceert extra kosten. Een aanpassingen van deze nieuwe wetgeving zou dan ook wenselijk zijn.

Verder dient er op cashbetalingen ook vaak wisselgeld worden gegeven. Steeds meer ondernemers laten ons weten dat het moeilijker wordt om bij banken wisselgeld te verkrijgen. Dit zou onder meer besproken kunnen worden in het hierboven vermeld overlegorgaan.

10.3 Geen nieuwe shoppingcenters

Samen met de bouw- en horecasector voert de kleinhandel de faillissementenrankings al een tijdje aan, maar niet enkel qua faillissementen ook qua stopzettingen scoort deze sector ronduit rampzalig. Bovendien neemt ook het aantal starters in deze sector gevoelig af.

De kleinhandelssector zit dus in zwaar weer, maar daar zijn verschillende redenen voor. Eerst en voor de toename van het aantal baanwinkels, doorgaans grote ketens, aan de rand van steden en gemeenten. Steeds meer stads- en gemeentebesturen maken daar ruimte voor vrij, maar behandelen hun centrum, waar de kleinhandel thuis is, daardoor stiefmoederlijk. Bovendien maakt een toenemend aantal steden en gemeenten hun centrum of dorpskern autoluw en verdwijnen er ook heel wat parkeerplaatsen in de buurt van de kleinhandel. Dat heeft ook een nefaste invloed op de sector. Klanten gaan immers graag op een efficiënte manier winkelen, met gratis parking op wandelafstand van de handelszaken, maar dat is vandaag lang geen sinecure meer.

Daarnaast zetten ook de Vlaamse, Brusselse en Waalse regering nog steeds meer in op megalomane shoppingcenters, zoals Uplace (Machelen), Neo en Just under the Sky (Brussel) en Boch (La Louvière). Dergelijke projecten betekenen in de ruime regio de doodsteek voor heel wat kleinhandelszaken. De startnota winkelen, die de Vlaamse regering in 2010 goedkeurde, vormde nochtans een goede eerste aanzet om kleine en lokale winkels in het centrum van steden en gemeenten te beschermen, maar blijft grotendeels dode letter. Bovendien is de steun van de Vlaamse regering voor Uplace niet te rijmen met de startnota. Om de kleinhandel te redden, pleit NSZ voor een allesomvattend beleid waarbij de noden van deze sector centraal staan. Dat heeft dan zowel te maken met mobiliteit, openbare werken, huurbeleid, ruimtelijke ordening, de aanpak van leegstand en city marketing.

10.4 Zes koopzondagen per jaar volstaan

Het aantal koopzondagen is sinds 2007 opgetrokken van drie naar zes per jaar. Koopzondagen worden zoveel mogelijk geconcentreerd rond bepaalde feestdagen (Kerst en Nieuw) of bepaalde evenementen (solden bijvoorbeeld). Meer en meer stadsbesturen willen hun stad nu uitroepen tot toeristisch gebied, waardoor ze 40 koopzondagen mogen toelaten in plaats van de gebruikelijke zes. Telkens komt de vraag bovendien van het stadsbestuur, niet van de handelaars.

Uit onderzoek dat NSZ eind november 2013 afgenomen heeft bij 383 handelaars blijkt dat 44 procent voorstander is om het aantal koopzondagen tot zes per jaar te beperken. 13 procent wil het aantal koopzondagen inperken, terwijl 23 procent zelfs pleit voor een totale afschaffing. Dat laatste heeft te maken met het feit dat handelaars nu zo goed als niemand vinden die op zondag wil werken omdat mensen die dag liever in gezinsverband, met vrienden of al rustend willen doorbrengen. Het gevolg is dat de handelaar zelf zal mogen opdraaien voor die koopzondagen en heel wat extra uren zal mogen kloppen. Een vijfde van de ondervraagde handelaars vindt dan weer dat het aantal koopzondagen moet worden opgetrokken. Bovendien weet NSZ dat ook de personeelsleden en bij uitbreiding de vakbonden niet staan te springen om bijkomende koopzondagen. Daarom blijft NSZ er bij dat zes koopzondagen overal in het land volstaan, voor alle steden en gemeenten.

De ondernemersorganisatie stipt ook aan dat meer koopzondagen enkel zullen leiden tot een verschuiving van de economie. Consumenten die nu op zaterdag hun aankopen doen, zullen dat dan op zaterdag en zondag doen, maar aangezien elke consument zijn of haar euro maar één keer kan uitgeven, zal de handelaar de omzet die hij normaal op een zaterdag boekt nu op een zaterdag en een zondag boeken. Extra koopzondagen zullen dus niet leiden tot extra omzet. Bovendien werken meer en meer consumenten deeltijds waardoor ze ook in de week kunnen gaan shoppen. Ook is er meer en meer sprake van online winkelen, dat juist tegen de trend ingaat van steeds meer uw zaak fysiek te openen. En 'last but not least', ook handelaars hebben recht op zondagsrust. Elke stad heeft een historisch centrum: als we dit toelaten kan elke stad een aanvraag als toeristisch gebied indienen.

10.5 Kinderopvang: naar een meer flexibel systeem op maat van de ondernemende ouder

Ondernemers werken vaak op momenten waarop werknemers van 'vrije tijd' genieten, vooral in bepaalde sectoren zoals bijvoorbeeld de horeca, kleinhandel en de zorg. Dat betekent concreet dat deze ondernemers andere noden kennen in kinderopvang dan de klassieke '9 tot 5' werknemer. Er werden reeds stappen genomen tot de flexibilisering van de kinderopvang.

Echter de term 'flexibele kinderopvang' zou aanleiding kunnen geven tot misverstanden. Daarom lijkt het ons nuttig om even de voorwaarden op te sommen:

- gewone kinderopvang op buitengewone tijdstippen
- opvang vóór 7 uur 's ochtends;
- opvang na 18 uur 's avonds;
- opvang op zaterdag, zondag of feestdagen.
- een uitbreiding op het basisaanbod van een bestaand opvanginitiatief

Het gaat dus om een verruiming van het aanbod in de tijd, op vooraf vastgelegde momenten.

Flexibele opvang mag zeker niet worden verward met occasionele opvang of urgentieopvang. Het gaat ook niet om dag- en nachtopvang; er geldt een beperking in de tijd.

In 2018 kondigde de Vlaamse regering de aangepaste subsidieregeling aan die een uitbreiding van het aanbod in flexibele kinderopvang de loop van 2019 mogelijk maakt met:

- meer mogelijkheden voor dringende kinderopvang,
- ruimere openingsmomenten ('s morgens voor de normale openingsuren, 's avonds na de openingsuren, op een weekenddag, op een feestdag),
- een dispatchsysteem, dat gezinnen wegwijs maakt en hulp biedt bij het zoeken naar een flexibele opvangplaats. Deze rol komt het lokaal loket toe.

Het is in die zin voor NSZ belangrijk in deze materie ook overleg te plegen met ondernemersorganisaties, zoals de onze, om het principe van flexibele kinderopvang ook op maat van de ondernemers op te maken, gezien de hiervoor beschreven extra en andere noden van de ondernemer-ouder. Daarenboven rekent het NSZ op de regionale overheden om dit systeem kenbaar te maken en te stimuleren bij de verschillende actoren binnen de kinderopvang. Vandaag zijn nog te weinig kinderopvanginitiatieven flexibel geopend. Dit is een rem op het ondernemerschap, vooral bij de vrouwelijke populatie zelfstandigen.

11. Sectorgerelateerde maatregelen

11.1 Bijkomende hulp voor de horeca

De compensatie die de federale regering heeft gegeven voor de verplichte introductie van de elektronische kassa is onvoldoende. Om de horeca te ondersteunen, pleit NSZ ervoor om een jaarlijks bedrag tot bijvoorbeeld maximum 400 euro aan eetcafé- en restaurantkosten voor burgers fiscaal aftrekbaar te maken in de personenbelasting. Op die manier zullen meer mensen op café en op restaurant gaan, wat de omzet in de sector moet doen toenemen. Ook pleit NSZ voor de verhoging van de fiscale aftrekbaarheid van de beroepsmatig gemaakte restaurantkosten van 69 naar 100 procent. Tot slot moet ook de btw op voeding (nu 12 procent) en drank (nu 21 procent) verlaagd worden naar 6 procent, een verdere, algemene loonlastenverlaging voor de sector doorgevoerd worden en ook overuren goedkoper worden.

11.2 Krantenwinkels helpen overleven

Elke week verdwijnen er drie krantenwinkels. De voorbije tien jaar sneuvelen er in totaal 1777 Belgische krantenwinkels. Dat blijkt uit cijfers van de FOD Economie die NSZ heeft geanalyseerd. In 2002 waren er 5474 krantenwinkels in ons land, in 2012 nog slechts 3697 krantenwinkels.

90 procent van de omzet komt uit de verkoop van kranten, tabak en loterijproducten. En het is net op dat vlak dat de krantenwinkels het steeds moeilijker krijgen. Denk maar aan bpost die 's morgens de krant gratis komt deponeren in de brievenbus. Bpost kan gratis leveren omdat zij hiervoor jaarlijks subsidies krijgen. Heel wat handelaars zien dit als oneerlijke concurrentie. Bovendien bieden ook meer niet-gespecialiseerde winkels zoals grootwarenhuizen, benzinstations, ... kranten en tijdschriften aan.

Wat de tabaksproducten betreffen, zien we dat de verkoop meer en meer aan banden wordt gelegd door het antibakbeleid van de regering. Bovendien worden de voorstellen waarbij krantenwinkels hun tabakswaren niet meer zichtbaar mogen uitstallen en waarbij de leeftijdsgrens voor de verkoop van sigaretten wordt opgetrokken steeds concreter. Dat treft de krantenhandelaars regelrecht in hun portemonnee, terwijl het gezondheidsprobleem hiermee niet wordt aangepakt. Ook de loterij maakt het de dagbladhandelaars niet altijd gemakkelijk door de controle op het verbod op verkoop aan minderjarigen en de verkoop op internet.